

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rĩ judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicu niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesú paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwĩ. Ne waropure Juã wa'i wẽjẽrĩ masũ nicu niwĩ. Ã'rĩta Jesú besecũú'cãrã wa'terore cũ uputu ma'igũ waro nicu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ ĩ'oduarã niyucã, Jesú narẽ Boanerges pisucu niwĩ. Tojo nígũ, “Bũpo Põ'rã” weronojõ pũrĩrõ ucũ'u nígũ, tojo nicu niwĩ. Juã Jesú me'rã sijagu cũ bu'egu nicu niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesú masãca be'ro cũrẽ siosõrõcũuocapepu o'mawã'cãcaterore Pedro duporo ti pepure ejamũ'tãcu niwĩ.

A'ti pũrĩ judío masã nitirãrẽ oja'caro weronojõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesú bu'esere sirutu'cãrã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pũrĩ ãjõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyu'rũnũ'cã'a. A'ti pũrĩ Jesure ãjõpeodutiro cũ weeseti'caronojõta, cũ ucũ'caronojõta ojano'o.

*Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ cũ
a'ti'que ni'i*

1 Ne waroputa a'ti turi weese duporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacu niwĩ. Õ'acũ nisetisere ï'oacju cũ que'rã Õ'acũta nicu niwĩ.

2 Ne waropu Õ'acũ me'rã ni du'pocãtitojacu niwĩ.

3 Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i.

4 Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ s'ïose weronojõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere ï'omi.

5 Cũ a'ti turicjãrã na'itĩ'arõpu weronojõ nirãrẽ añusere cũ pacu ye cjasere ï'ogũ a'tigu weecu niwĩ. Na'itĩ'ase s'ïosere cã'mota'amasitisa'a. A'te weronojõ ña'ase cãrẽ põtëoticaro niwũ.

6 Õ'acũ cũ macũ a'tise duporo umu ni'cũrẽ o'õmu'tãcu niwĩ. Cũ yu'u weronojõ Juã wãmetiwĩ.

7 Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjãrãrẽ s'ïoweegu a'tiatjere ucũmu'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macũrẽ ëjõpeoato nígũ tojo weewĩ.

8 Cũ a'ti turicjãrãrẽ s'ïoweegu waro nitiwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, s'ïoweegu a'tiacju ye cjasere weremu'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ.

9 Titare s'ïogũ waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwĩ. Cũta nipe'tirãrẽ Õ'acũ ye cjasere ï'ocu niwĩ.

10 Maataputa Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topu nicã, cũ wéeca di'tacjãrã nimirã, cãrẽ ï'amasiticãrã niwã.

11 Cũ ya di'tapu a'ticu niwĩ. Tocjãrã cũ ya di'tacjãrã pe'e cãrẽ ñe'etiwã.

12 Ni'cārērā cūrē ñe'e ějōpeowā. Nipe'tirā cūrē ějōpeorārē Ō'acũ pō'rā sājācā weewī.

13 Ō'acũ pō'rā nise pacusumua pō'rātise weronojō niwe'e. Cũ macūrē ějōpeose me'rā pe'e cũ pō'rā nino'o.

14 Ō'acũ macũ Ō'acũ nisetisere ĩ'ogũ, a'ti turipure a'ticu niwī. Masũ ějātjāgũ, ũsā me'rā niwī. Masārē ma'iyu'rūwī. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicā cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Ō'acũ weronojō tutuayu'rugu, añuyu'rugu niwī. Cũ tojo weesetisere ĩ'awũ. Cũ Ō'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronojō nimi.

15 Juā Ō'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwī:

—Ā'rīta nimi yu'u musārē ucũ'cu. A'tiro nimiwũba: “Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'u bajuase duporopu nitojacu niwī. Tojo weegu cũ yu'u nemorō nimi”, niwī Juā.

16 Marī nipe'tirā cũ añuse o'osere ñe'eticā weewe'e. Nipe'tirā ñe'enu'cũcā'a.

17 Ō'acũ dutise Moisé me'rā o'ono'caro niwũ. Jesucristo me'rā pe'e Ō'acũ marīrē ma'isere masīno'o. Tojo nicā diacjũ cjasere masīno'o.

18 Ne ni'cũ Ō'acūrē ĩ'aticu niwī. Cũ macũ ni'cũta cũ me'rā ninu'cũgũ cũ pacure marīrē masīcā weewī.

Juā masārē wāmeyeri masũ Jesucristo ye cjasere were'que ni'i

(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

19 Jerusalēcjārā judío masā wiorā, pa'iare Juā tiropu sērītiña'dutirā o'ócārā niwā. Tojo nicā Leví ya curuacjārārē o'ócārā niwā. Na cũ tiropu

etarã, “¿Ñamunojõ waro nibutiamiti mu'ʉ?”
niwã cūrẽ.

²⁰ Cũ narẽ diacjũ yu'tiwĩ:

—Yu'ʉ Õ'acũ bese'cu Cristo mejęta ni'i.

²¹ Na cūrẽ apaturi sęrĩtiña'wã:

—¿To pũrĩcãrẽ ñamunojõ niti? ¿Mu'ʉ
toduporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ
Elía mejęta niti?

Juã narẽ yu'tiwĩ:

—Niwe'e.

Na cūrẽ apaturi sęrĩtiña'nemowã tja:

—¿Mu'ʉ sõ'onícũ Õ'acũ yere weremu'tãrĩ
masũ, masã na “A'tiacju niapu” na ní'cu mejęta
niti?

Juã narẽ “Niwe'e”, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, cūrẽ “¿To pũrĩcãrẽ
ñamunojõ niti mu'ʉ? Ɖsã queoro mu'ʉ yu'tisere
miasĩ'rĩsa'a ũsãrẽ o'ó'cãrã tiropũ. ¿Mu'ʉ basu
de'ro tu'oña'ti mu'ʉ?” ni sęrĩtiña'wã.

²³ Juã narẽ yu'tiwĩ:

—Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ
masũ Isaía wãmetigu ní'caronojõta
“Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu
caricũnu'cũbajaque'atigusami” nino'cu ni'i.
Isaía a'tiro nicũ niwĩ:

Marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a, añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ
weeyuya, ni ojacu niwĩ.

Marĩ wiogu a'tiati duporo musã nisetisere
apoyuya, musã wãcũsere ducayuya ní'gũ, tojo
nicũ niwĩ.

²⁴⁻²⁵ Juãrẽ sęrĩtiña'cãrã, fariseo masã o'ó'cãrã
cūrẽ sęrĩtiña'nemowã tja:

—To pūrīcārē mʉ'u Ō'acū bese'cʉ Cristo, o Elía o sō'onícʉ Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nitimigū, ¿de'ro weegu wāmeyeti?

²⁶ Juā narē niwī:

—Yʉ'u aco me'rā wāmeye'e. Apī ni'cū mʉsā wa'teropʉre mʉsā ī'amasītigu nimi.

²⁷ Cū yʉ'u be'ro werenu'cāgūsami. Be'ropʉ werenu'cā'cʉ nimigū, yʉ'u nemorō niyu'rʉnu'cāmi. Yʉ'u pe'e mejō nigū waro ni'i. Cū ye sapatʉre tuweemasītigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a, niwī Juā.

²⁸ A'te Betania wāmetiro Jordā wāmetiri maa siaquijipʉ tojo wa'awʉ. Topʉ Juā masārē wāmeyewī.

Ō'acū cū bese'cʉ masārē yʉ'rʉoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'áca be'ro ape nʉmʉ pe'e Juā Jesú a'ticā ī'awī. Cūrē ī'agū, a'tiro niwī:

—Ī'aña, ā'rī nimi Ō'acū o'ógʉ. Cū oveja wī'magū na wējē ũjūamorōpeogʉ weronojō nimi. Cū wērīse me'rā a'ti turicjārā ña'arō wee'quere acobojogʉsami.

³⁰ Yʉ'u mʉsārē todʉporopʉre a'tiro ucūgū, ā'rīrēta ucūwū. A'tiro niwū:

—Be'ropʉ ni'cū a'tigʉsami. Cū yʉ'u bajuase dʉporopʉ nitojacʉ niwī. Tojo weegu cū yʉ'u nemorō nimi.

³¹ Yʉ'umarīcā cūrē masīticāti. Masītimigū, Israe curuacjārā cūrē masīato nígū narē aco me'rā wāmeyegʉ a'tiwʉ, niwī Juā.

³² Juā ninemowī tja:

—Cārū Espíritu Santu buja weronojō bajugʉ dijati, ā'rī Jesú bu'ipʉ ejapejami.

³³ Ne waro cūrē ne ĩ'amasĩtiwɯ. Todɯporopɯ Ō'acũ yɯ'ure aco me'rã wãmeyedutigɯ, a'tiro niwĩ: “Mɯ'ɯ Espĩritu Santu dijati, ni'cũpɯre ejapejacã ĩ'agũsa'a. Cũ masãrē Espĩritu Santure o'oacjɯ nigũsami”, niwĩ Ō'acũ.

³⁴ A'te tojo wa'acã, yɯ'ɯ cūrē ĩ'amasĩwũ. Tojo weegɯ mɯsãrē were'e. Cũta nimi Ō'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesú bu'erã ninɯ'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape nɯmɯ Juã cũ wãmeyewɯaropɯta niwĩ tja. Ŭsã pɯarã, yɯ'ɯ, tojo nicã André Juã bu'erã niwũ.

³⁶ Titare Jesú ũsã pɯ'to yɯ'ruacã ĩ'agũ, Juã a'tiro niwĩ:

—Ĭ'aña, ã'rĩ nimi Ō'acũ o'ógɯ. Oveja wĩ'magũ weronojõ nimi.

³⁷ Cũ tojo nisere tɯ'orã, ũsã Juãrē sirutumi'cãrã Jesú pe'ere sirutunɯ'cãwũ.

³⁸ Ŭsã tojo weecã, Jesú ũsãrē majãmiĩ'awĩ.

—¿Ñe'enojõrē uati? niwĩ.

Ŭsã cūrē yɯ'tiwɯ:

—Rabbí ¿no'opɯ niati mɯ'ɯ? niwũ. Rabbí, ũsã ye me'rã nĩrõ, “Ŭsãrē bu'egɯ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Cũ ũsãrē niwĩ:

—Te'a. Ĭ'arã a'tia, niwĩ.

Ŭsã cũ me'rã wa'awɯ. Ñamica'apɯ niyucã, cũ me'rã nina'ia wa'awɯ.

⁴⁰ André, yɯ'ɯ me'rã Jesure sirutugɯ, Simó Pedro acabiji niwĩ.

⁴¹ Cũ, cũ ma'mi Simórē maata a'magũ wa'awĩ. Cūrē nicɯ niwĩ:

—Mesías masārē yu'rɯoacɲu, Ō'acũ o'óguti ní'cure bocaɲapu, nicu niwĩ. Mesías, Cristo Ō'acũ bese'cu nisĩ'rĩrō wee'e.

⁴² André Simórē Jesú tiropu pijiejawĩ. Cūrē ĩ'agũ, Jesú a'tiro niwĩ:

—Mu'u Simó ni'i, Joná macũ. Be'ro mu'u Cefas wāmetigusa'a, niwĩ. Cefas, ũsã ye me'rã níró, Pedro “ūtāgā” nisĩ'rĩrō wee'e.

Jesú Felipere, Natanaerē piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numu Jesú Galileapu wa'asĩ'rĩwĩ. Cũ topu wa'ase duporo Felipe wāmetigure bo-caɲa, niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wāmetiri macācɲũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macācɲārãta niwã.

⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicã tu'ogu, Natanaerē pijigu wa'awĩ. Cũ tiropu eɲagu, cūrē nicu niwĩ:

—Ũsã Ō'acũ bese'cu, Moisé cũ ya pūrĩpu oja'cure bocaɲapu. Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masã quẽ'rã cūrēta oɲacãrã niwã. Na oja'cu Jesú Nazarecɲũ José macũ na nino'gũ niami.

⁴⁶ Natanae cūrē nicu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, Nazarepure añurã ni-bosari?

Felipe cūrē yu'ticu niwĩ:

—Te'a ĩ'arã marĩ.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticã ĩ'agũ, cūrē niwĩ:

—Ã'rĩ nimi Israe curuacɲũ waro. Ō'acũ uaro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'ogu, Natanae cūrē sēritiña'wĩ:

—¿De'ro wee mu'u yu'ure masīti?

Jesú Natanaerē yu'tiwī:

—Yu'u mu'urē Felipe pijise d̄aporo ĩ'atojapu. Mu'u yucu higuera wāmeticju docapu niapu.

⁴⁹ Natanae cūrē niwī:

—Ĕsārē bu'egu, mu'u Ō'acū macū Israe curu-acjārā wiogu ni'i.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—¿Mu'u “Higueragu docapu niapu” niseacārē tu'ogu, yu'ure ějōpeoti? Be'ropure mu'u a'te nemorō añuse waro ĩ'agūsa'a, niwī.

⁵¹ Jesú ninemowī:

—Nirōta ni'i. Be'ropu musā u'muse pāricā ĩ'arāsa'a. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu ni'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā yu'u tiropu dijati, mujāamujācā ĩ'arāsa'a, niwī Jesú.

2

Jesú cū tutuaro me'rā ĩ'onu'cā'que ni'i

¹ I'tia n̄umu Felipere, Natanaerē Jesú pijica be'ro Galileapure Caná wāmetiri macāpu ni'cū omocā du'tewī. Cūrē bosenūmu weepeowā. Jesú paco topu nico niwō.

² Ĕsā quē'rārē Jesú me'rā pijiwā.

³ Na bosenūmu weeri cura vino na s̄ĩ'rīsere tojaque'a wa'awā. Tojo weego Jesú paco co macūrē niwō:

—Macū, vino pe'tia wa'apu.

⁴ Cū core yu'tiwī:

—¿De'ro weeacjo yu'ure wereti? Yu'u pacu cūu'que ejawe'e yu'ure yujupu, niwī.

⁵ Tojo nimicã, co pe'e ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwõ:
—Nipe'tise cũ dutisenũcũ queoro weeya.

⁶ Topũ seisparũ ãtã me'rã wee'queparũ niwũ.
Judío masã ña'asere coerã aco poseyeseaparũ niwũ. Ni'cãrũrẽ aco cincuenta o setenta litro sãjãseparũ niwũ.

⁷ Jesú ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwĩ:
—A'teparũpũ acore piosãaña.

Na cũ dutironojõta weewã. Teparũre añurõ piosãamu'muõ'owã.

⁸ Tojo wéeca be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—Cã'rõ bosenuũ sũ'ori weegú tiropũ waamii, miaña, niwĩ.

Na “Jau” ni, miawã.

⁹ Ti bosenuũ sũ'ori weegú Jesú weesere masĩticũ niwĩ. Topũ tĩaco'terã dia'cũ aco ní'quere cũ vino dũcayu'quere masĩwã. Ti bosenuũ sũ'ori weegú tere sĩ'rĩña'gũ, omocã dũ'te'cũre pijio, niwĩ:

¹⁰ —Ne waro vino tĩarã, añusere tĩamũ'tãsama. Pajiro sĩ'rĩca be'ropũ mejõ nisema tĩabu'ipeosama. Mũ'ũ añuse vino pe'ere be'ropũ tĩadutiapã.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wãmetiro Caná wãmetiri macãpũ weewĩ. A'te ne waro cũ tutuaro me'rã weeĩ'onũ'cã'que ni'i. Tere ñarã, ãsã cũ bu'erã cãrẽ ãjõpeowũ.

¹² Tojo wa'áca be'ro Jesú Capernau wãmetiri macãpũ wa'awĩ. Cũ paco, cũ acabijirã cũ me'rã wa'awã. ãsã cũ bu'erã quẽ'rã wa'awũ. Ti macãpũre ãsã pejeti nũmũrĩ niwũ.

*Jesú Õ'acũ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

13 Judío masã bosenuṃṃ Pascua wãmetiri bosenuṃṃ dũporo niwũ. Ti bosenuṃṃ na ñecũsumãa Egíptopũ ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuṃṃ niwũ. Ti bosenuṃṃ dũporoacã Jesú Jerusalẽpũ wa'awĩ.

14 Topũ etagu, Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ. Ti wi'ipũre wa'icũrã duarãrẽ ã'awĩ. Na wecuare, ovejare, tojo nicã bujare duawã. Na wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeojã niwã. ãpẽrã quẽ'rã apeye di'ta cjasere niyeru dũcayuri masã topũ dujĩwã.

15 Na tojo weecã ã'agũ, Jesú tãrãrĩ dare apowĩ. Ti da me'rã wa'icũrã duarãrẽ, na yarã ovejare, wecuare tãrãnrũwĩrõpe'ocã'wĩ. Niyeru dũcayuri masã pe'ere niyerure õrẽstedijowĩ. Na ye mesarire tuuquecũpe'ocã'wĩ.

16 Bujã duarãrẽ niwĩ:

—Ã'rãrẽ miiwijaaya. Yũ'ũ pacũ ya wi'ire duari wi'i weeticã'ña.

17 Cũ tojo weecã ã'arã, todũporocjũ Davi cũ oja'quere ãsã wãcũwũ. Cũ a'tiro ojacũ niwĩ:

Õ'acũ, mũ'ũ ya wi'ire ma'iyũ'rũmajã'a.

Na mũ'ũ ya wi'ire ña'arõ weecã ã'agũ, pũrõ bujaweti'i, ni ojacũ niwĩ.

18 Judío masã wiorã cũ cõ'awĩrõcã ã'arã, Jesure sãrĩtiña'wã:

—¿Noanojõ dutiro me'rã mũ'ũ duari masãrẽ cõ'awĩrõmasĩti? Mũ'ũ tojo weemasĩsere wee'ose me'rã ã'oña ãsãrẽ.

19 Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—A'ti wi'ire cō'acā'ña. I'tia nũmũ be'ro yu'u apoguti tja.

²⁰ Wiorā cūrē niwā:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerā, cuarenta y seis cū'marĩ yoogowā. ¿Mũ'u pe'e i'tia nũmũ be'ro tu'ajanũ'cōgũsari tja? niwā.

²¹ Jesú ti wi'ire ucũgũ, cū ya upære ucũgũ weewĩ.

²² Ūsā cū ucũ'quere cū wērĩ masāca be'ropũ tu'omasĩwũ. Tere wācūrā, cū ucũ'quere “Di-acjũta nipĩ”, ni ějõpeowũ. Tojo nicā Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ cūrē oja'que quē'rārē ějõpeowũ.

Jesú masā wācūsere ĩ'ape'ocā'sami nise ni'i

²³ Pājārā Jerusalēpũ Pascua bosenuwurē nerēwā. Na Jesú tutuaro me'rā wee'osere ĩ'awā. Tere ĩ'arā, Ō'acũ o'ó'cu nimi nírā, cūrē ějõpeowā.

²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narē ĩ'amasĩpe'ogũ, ne āpērā werero marĩrō cū basu masā na wācūsere masĩpe'ocā'wĩ. Tojo weegu cū “Yu'ure ějõpeoma”, nitiwĩ.

3

Nicodemo Jesú me'rā ucũ'que ni'i

¹ Ni'cũ fariseo masũ Nicodemo wāmetigu niwĩ. Cū āpērā judío masā wiorā me'rā niwĩ.

² Ni'cā ñami Nicodemo Jesú tiropũ ĩ'agũ etawĩ. Jesure ucũwĩ:

—Ūsārē bu'egu, Ō'acũ mũ'u me'rā nimi. Tojo weegu cū tutuaro o'oro me'rā mũ'u wee'omasĩ'i.

Mu'u weeĩ'o'quere ĩ'arã, ũsã a'tiro masĩ'i. Ő'acũ ũsãrẽ bu'edutigũ mu'urẽ o'ópĩ.

³ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mu'urẽ nirõta nigũti. Ne ni'cũ ne waropũ cũ bajuana'cã'caro weronojõ bajuapotigũ, ne Ő'acũ tiropũ wa'amasĩtisami.

⁴ Nicodemo cãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro basiobosari marĩ bucuáca be'ro apaturi majãmisãjãa, marĩ paco ya paapũ bajuacã tja? Marĩ pacopũre apaturi bajuamasĩtisa'a.

⁵ Jesú cãrẽ yu'tiwĩ:

—Mu'urẽ diacjũta nigũti. Ne aco me'rã wãmeyeno'tigũ, tojo nicã Espĩritu Santu ducayuno'tigũ, Ő'acũ tiropũ sãjãamasĩtisami.

⁶ Masã põ'rã masãta nima. Náta tja Espĩritu Santu me'rã bajuaaporã, Ő'acũ põ'rã wa'asama.

⁷ Yu'u "Nipe'tirã ne waropũ bajuana'cã'caro weronojõ apaturi bajuaaporũa'a" nisere tu'ogũ, tu'omarĩaticã'ña.

⁸ Espĩritu Santu me'rã ducayusere ucũgũ wee'e. Espĩritu Santu wĩ'rõ weronojõ nimi. Wĩ'rõ no'o ũaro busũ wẽetuuwã'cãsa'a. Masĩno'ña marĩ'i, ¿no'opũ cjase a'tiapari? "Topũ wa'aro wee'e", nino'ña marĩ'i. Te weronojõ Espĩritu Santu masãrẽ apaturi bajuaapocã weese ĩ'ano'ña marĩ'i, niwĩ Jesú.

⁹ Nicodemo sãrĩtiña'wĩ tja:

—¿De'ro wee Espĩritu Santu me'rã bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cãrẽ yu'tiwĩ:

—¿Mu'u Israe curuacjãrãrẽ Ő'acũ ye cjasere bu'egũ nimigũ, a'tere masĩweti?

11 Mu'urē diacjūta nigūti. Ūsā masīsere, ūsā ī'a'quere māsārē werewu. Māsā ējōpeowe'e.

12 A'ti nucūcā cjasere yu'u ucūcā marīcārē, māsā ējōpeowe'e. Ū'muse cjasere yu'u werēcāma, nemorōta yu'ure ējōpeotibosa'a.

13 »Ne ni'cū masū u'mūsepure wa'aña'dijati'cu marīmi. Yu'u ni'cūta u'mūsepū nī'cu dijatiwu. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu u'mūsecjū ni'i. Tojo weegu yu'u u'muse cjasere masī'i.

14 »Dūporopu yucu marīrō, masā marīrōpu Moisé aña queose na wee'cure u'muarō yucuguru yoocu niwī. Moisé añarē wee'caronojōta masā yu'ure u'muarōpu yoorāsama.

15 Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā, pecame'epu wa'asome. Ō'acū me'rā catinu'cūrāsama, niwī Jesú.

Ō'acū cū macū ni'cū nigūrē o'ó'que ni'i

16 Ō'acū a'ti nucūcācjārārē uputu ma'ígū, cū macū ni'cū nigūrē o'ócu niwī. Te me'rā nipe'tirā cū macūrē ējōpeorā, pecame'epu wa'asome. Na cū me'rā catinu'cūcārāsama.

17 Ō'acū a'ti turicjārārē bu'iri da'reguti nígu mejēta cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'ruogu pe'e tojo weecu niwī.

18 Ō'acū cū macūrē ējōpeorārē bu'iri da'resome. Cū macū ni'cū nigūrē ējōpeoticā pūrīcārē, bu'iri da'regusami.

19 A'tiro ni'i. Jesucristo sī'ose weronojō nimi. Cū Ō'acū yere ī'ogū a'tiwī. Cū a'ticā, a'ti nucūcācjārā cūrē uaticārā niwā.

Cūrē ɰaronojō o'orā, ña'arō weese pe'ere ɰaripejayurā, na'itī'arōpɰa nirā weronojō nicārā niwā.

20 Nipe'tirā ña'arō weerā Ō'acū macūrē ɰatima. Na ña'arō weesere bajurēcā ɰatirā, cū pɰ'to nisī'rītima.

21 Añurō weerā pe'e cū pɰ'to sirutuma. Na tojo weecā, nipe'tise na weesere “Ō'acū ɰaronojō weema”, bajuyoropɰa ni masīno'o.

Juā wāmeyeri masū Jesús yere ucū'que ni'i

22 Jesús Nicodemorē ucūca be'ro Judea wāmetiropɰa ũsārē cū bu'erārē sɰ'ori wa'awī. Topɰre masārē wāmeyerā, yoacurecāpɰta niwū.

23-24 Juā wāmeyeri masū cūrē bu'iri da'reri wi'ipɰa sōrōatji dɰporo cū quē'rā wāmeyegɰ weewī Enón wāmetiri macāpɰ. Enón Salim wāmetiro pɰ'to niwū. Topɰre dia pajiri maa niwū. Masā cū tiropɰa wāmeyedutirā wa'awā.

25 Cū tojo weeri cura ni'cā nɰmɰ Juā bu'esere siruturā ni'cū judío masū me'rā dɰ'sasowā'cōcārā niwā. Judío masā coewɰasenojō me'rā dɰ'sasocārā niwā.

26 Tojo wa'áca be'ro cū bu'erā Juārē nicārā niwā:

—Ŭsārē bu'egɰ, sō'onícatero Jordā siaqui-jipɰ mɰ'u me'rā ní'cɰ, ũsārē mɰ'u were'cɰ ni'cārōacārē cū wāmeyegɰ weemi. Nipe'tirā cūrē siruturā weema.

27 Juā narē yɰ'ticɰ niwī:

—Ō'acū dutíticā, masā cūrē sirututibosama.

28 Musã yu'u were'quere tu'otojawu. Yu'u "Õ'acũ bese'cu mejeta ni'i", niwã. Yu'u cũ duporo o'óyumu'tã'cu ni'i.

29 A'tiro pe'e ni'i. Ni'cũ omocã du'tecã, cũ nũmo cũ yago se'saro nisamo. Cũ me'rãcjũ cũ du'tecã ï'agũ, e'catitamusami. Jesú ã'rĩ omocã du'te'cu weronojõ nimi. Masã cũrẽ siruturã cũ nũmo weronojõ nima. Tojo weegu yu'u cũ me'rãcjũ masã cũrẽ sirutucã ï'agũ, e'catitamu'u.

30 Masã ï'orõpu cũ siape me'rã yu'u bu'ipu wa'agusami. Yu'u pe'e mejõ nigũ tojagúsa'a, nicu niwĩ Juã cũ bu'erãrẽ.

Õ'acũ macũ u'musecjũpu a'ti'que ni'i

31 Juã cũ bu'erãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Jesú u'musepu a'ti'cu nipe'tirã yu'rũoro nimi. A'ti di'tacjũ a'to cjasere ucũsami. U'musepu a'ti'cu pe'e nipe'tirã yu'rũoro nimi.

32 Cũ u'musepu ï'a'quere, cũ tu'o'quere ucũsami. Ne ni'cũ cũ ucũsere ãjõpeotisami.

33 Tojo nimicã, no'o ni'cãrẽrã cũrẽ ãjõpeoma. Na cũrẽ ãjõpeorã, "Õ'acũ diacjũta ucũmi", ni ï'oma.

34 Õ'acũ Jesucristore Espiritu Santure cuoyurumajãcã weecu niwĩ. Tojo weegu cũ pacu yere ucũmi.

35 Õ'acũ cũ macũrẽ ma'ígũ, nipe'tisere, nipe'tirãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ.

36 Cũ macũrẽ ãjõpeorãnojõ catinu'cũsere cuoma. Cũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã pe'e Õ'acũ tiropu wa'asome. Õ'acũrẽ uputu bu'iri da'reno'rãsama.

4

Jesú Samariacjō me'rã ucũ'que ni'i

¹⁻³ Pājārã masã Jesure sirutuwã. Juã wãmeyeri masũ yu'rũoro ùsã Jesú bu'erã pe'e masãrẽ wãmeyewu. Jesú cũ basu narẽ wãmeyetiwi. A'te, pājārã masã sirutuse, wãmeyese quetire fariseo masã tu'ocãrã niwã. Te quetire tu'oapã nígũ, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu wa'awĩ.

⁴ Topu wa'agu, cũ Samaria di'tapu yu'rũwã'cãwĩ.

⁵ Ti di'tapure Sicar wãmetiri macãpu etawĩ. Ti macã pu'to dũporocjũ Jacob cũ macũ Joseré o'óca di'ta niwũ.

⁶ Topu aco waari pe Jacob cũ wéeca pe niwũ. Jesú to yu'rũagu, caributia wa'awĩ. Tojo weegu dajaritero nicã ti pe sumutopu soogu ejanujãwĩ.

⁷⁻⁸ Cũ topu dujiri cura ùsã ba'ase duurã wa'arã macãpu pi'awu. Ësã topu nirĩ cura ni'cõ numio Samariacjō ti pepure aco waago etaco niwõ. Jesú core nicu niwĩ:

—Yu'ure aco tĩaña.

⁹ Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—¿De'ro weegu mu'u judío masũ nimigũ, yu'u Samariacjõrẽ aco sãrĩti? nico niwõ. Titapure judío masã Samaria di'tacjãrã me'rã ne a'mesu'aticũcãrã niwã. Te ye bu'iri cũrẽ tojo nico niwõ.

¹⁰ Jesú nicu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ masãrẽ o'osere masĩtisa'a. Yu'u quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Mu'u masĩgõ pũrĩcã, yu'ure sãrĩboapã. Mu'u sãrĩcã, yu'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapã.

¹¹ Co ninemoco niwõ tja:

—¿Ñe'e me'rã mu'u acore waamiibosari? A'ti pe ã'cũa ni'i. ¿No'opu mu'u aco catise o'osere bocabosari?

¹² Marĩ ñecũ Jacob a'ti pe cjasere sĩ'rĩcu niwĩ. Cũ põ'rã, cũ yarã ecarã quẽ'rã sĩ'rĩcãrã niwã. Cũ marĩrẽ a'ti pere cũucu niwĩ. ¿Mu'u pe'e cũ nemorõ niti?

¹³ Cũ core yu'ticu niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pe cjase acore sĩ'rĩrã, apaturi acowuorãsama.

¹⁴ Yu'u o'ose pe'ere sĩ'rĩrã, ne acowuosome. Napure na ye ejeripõ'rãrĩpu aco o'maburonu'cũrõ weronojõ nirõsa'a. Na catinu'cũcã'rãsama.

¹⁵ Co cũrẽ nico niwõ:

—To pũrĩcãrẽ yu'ure te acore o'oya. Mu'u yu'ure o'ocã, yu'u acowuosome. Tojo nicã a'ti repure aco waasĩ'rĩgõ ĩ'anu'cũsome, nico niwõ.

¹⁶ Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u marãpũre pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Yu'u marãpu marĩgõ ni'i.

Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u “Marãpu moo'o” nígõ, diacjũta yu'tiapũ.

¹⁸ Mu'u ni'cãmocurã umua me'rã marãputiña'co nimiwũ. Ni'cãrõacã mu'u cuogu mu'u marãpu diacjũ nitimi. Mu'u ucũse diacjũta ni'i.

¹⁹ Tojo nicã tu'ogo, Jesure nico niwõ:

—Mu'u Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nisa'a.

²⁰ Õsã ñecũsumua Samariacjãrã sicu ãrũgũpu Õ'acũrẽ ějõpeocãrã niwã. Musã judío masã pe'e

“Jerusalēpu Ō'acūrē ějōpeorua'a”, ni wācū'u, nico niwō.

21 Jesú core nicu niwī:

—Yu'u ucūserē tu'oya. Cā'rōacā du'sa'a sicu ūrūgūpu wa'atimirā, Jerusalēpu wa'atimirā musā Ō'acūrē ějōpeoatjo.

22 Musā Samariacjārā musā ějōpeosere añurō tu'omasītisa'a. Ūsā pūrīcā ūsā ějōpeosere masī'i. A'tiro ni'i. Masārē yu'rūoacju judío masū nigūsami.

23 Ějōpeoritero etarosa'a. A'tiro nicārē ni-toja'a. Masā Ō'acūrē diacjūta ějōpeorā na ye ejeripō'rārīpu ějōpeorāsama. Ō'acū cūrē ějōpeorārē tojo ějōpeocā ūasami.

24 Ō'acū bajutigū nimi. Cūrē ějōpeorā ejeripō'rārīpu diacjūta ějōpeorua'a.

25 Co cūrē nico niwō:

—Yu'u masī'i. Mesías, Ō'acū cū bese'cu Cristo, a'tigūsamī. Cū a'tigū, marīrē nipe'tisere weregūsamī, nico niwō.

26 Tojo nicā tu'ogu, core nibajūrēcū niwī:

—Yu'u mu'u me'rā ucūgū Ō'acū bese'cuta ni'i.

27 Na a'tiro nirī cura ūsā ba'ase duurā eja'cārā Jesú tiropure etawu. Ūsā Jesú numio me'rā ucūcā ī'arā, ī'amarīa wa'acāti. Ne ni'cūputa cūrē “¿Ñe'enojōrē ūago weeati? o ¿ñe'enojō cjasere ucūrā weeati?” ni sērītiña'ma'atiwu.

28 Ūsā na tiropu etacā ī'agō, co aco waatjure topūta dupocā, macāpu wa'a wa'awō. Topure etago, masārē wereco niwō:

29 —Musã quẽ'rã ï'arã a'tia. Sõ'o, ni'cũ umu niami. Cũ yu'u de'ro wee'quere masĩpe'ocã'mi. Cũ Õ'acũ bese'cuta niapĩba, nico niwõ.

30 Be'ro co tojo werẽcã tu'orã, na Jesú tiropu ï'arã a'ticãrã niwã.

31 Na a'tiri cura ãsã Jesure ba'ase ecarã weemiwã.

32 Cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u ba'ase cõosere musã masĩtiša'a.

33 Tojo nicã tu'orã, ãsã cũ bu'erã “¿Apẽrã cõrẽ ba'ase ecatojapari?” ni a'merĩ sãrĩtiña'wã.

34 Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Õ'acũ yu'ure o'ówĩ. Yu'u cũ waro weegu wee'e. Cũ weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojõ tu'oña'a.

35 Musã a'tiro ni wãcũ'u: “Ba'paritise mujĩpũrĩ du'sa'a otese ducatiatjo.” Yu'u pe'e ï'acãma, pupi ñairõpu wee'e. Jesú a'tiro ucũgũ, masãrẽ ucũgũ weewĩ. Na cũ ucũsere ãjõpeoatjo cã'rõ du'sa'a nĩgũ, tojo niwĩ.

36 Ote'quere tũ'rẽrĩ masũ cũ da'ra'que wapa wapeyeno'sami. ã'rĩ da'ragu weronojõ masãrẽ ãjõpeocã weegú quẽ'rãrẽ yu'u wapayegusa'a. ãjõpeorã, na catinu'cũcã'rãsama. Ne waro weremu'tã'cu, apĩ werenemoturiawã'cãgũ na weresere ãjõpeocã ï'arã, na puarãputa e'catirãsama.

37 Masã ucũwuaronojõpuma a'tiro ni'i: “Ni'cũ ne waro otesami. Be'ro te ducare miirĩ masũ apĩ nisami tja.”

38 Musã yu'u bu'erã te weronojõ ni'i. Apẽrã Õ'acũ ye cjasere weremu'tãcãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ yu'u musãrẽ na weremu'tã'quere

werenemodutigu o'ó'o. Musã werese me'rã narẽ yarã wa'acã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Samariacjō co ya macãcjãrãrẽ a'tiro nico niwō:

—Sō'onícu nipe'tise yu'u wee'quere masĩpe'ocã'mi. Co tojo nicã tũ'orã, pãjãrã cãrẽ ãjõpeowã.

⁴⁰ Tojo weerã Jesú tiropu a'ti, cãrẽ na tiropu tojadutiwã. Cũ na tiropure puã numu tojaque'awĩ.

⁴¹ Be'ro Jesú cũ weresere tũ'orã, pãjãrã ãjõpeonemowã.

⁴² Be'ro numiorẽ niwã:

—Ësã mu'u were'que me'rã dia'cũ cãrẽ ãjõpeowe'e. Ësã basu cũ ucũsere tũ'oapu. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeo'o. Ësã mas'ĩ. Diacjũta niapã. Cũ Õ'acũ bese'cu a'ti turicjãrã masãrẽ yu'ruogu nimi, niwã core.

Jesú wiogu docacjũ macãrẽ yu'ruo'que ni'i

⁴³ Puã numu Samariacjãrã me'rã níca be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awĩ.

⁴⁴ Toduporo a'tiro niwĩ Jesú:

—Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ cũ ya di'tacjãrã ãjõpeotisama.

⁴⁵ Tojo nimicã, cũ ya di'ta Galileapu etacã, masã tocjãrã pe'e cãrẽ añurõ ñe'ewã. Na quẽ'rã Jerusalẽpu judío masã bosenumu Pascua ĩ'arã ejacãrã niwã. Topu Jesú cũ wee'õ'quere ĩ'acãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeowã.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejagu, Canãpu aco ní'quere cũ vino wéeca macãpu apaturi dajawĩ. Ti macãpore ni'cũ Galilea di'ta wiogu docacjũ niwĩ. Cũ, cũ macũ dutitigure Capernaupu cõocu niwĩ.

47 Cũ, Jesú Judeapũ ní'cũ Galileapũ etapũ nise quetire tũ'ogũ, Jesú tiropũ a'ticũ niwĩ.

—Yũ'ũ macũrẽ yũ'rũogũ a'tia. Cũ wẽrĩse pũ'toacãpũ niami, niwĩ.

48 Jesú cãrẽ niwĩ:

—Musã yũ'ũ weeĩ'oticãma, ãjõpeowe'e.

49 Cũ dutitigũ pacũ pe'e Jesure niwĩ:

—Wiogũ, pajaña'ña. Te'a quero yũ'ũ macũ wẽrĩse dũporo.

50 Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mũ'ũ ya wi'ipũ tojaagũsa'a. Mũ'ũ macũ catisami, niwĩ. Cũ Jesú tojo nisere tũ'ogũ, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'awĩ.

51 Cũ dajagũti weeri cura cãrẽ da'raco'terã ma'apũ põtẽrĩ, cãrẽ werecãrã niwã:

—Mũ'ũ macũ catiami.

52 Na werecã, “¿De'ro nicã cũ añunũ'cãti?” ni sãrĩtiña'cũ niwĩ. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicãrã niwã.

53 Na werecã, cũ “Jesú yũ'ũre ti horata ‘Mũ'ũ macũ catisami’, niami”, nicũ niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ, cũ ya wi'icjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã.

54 Ti di'ta Galileapũre aco ní'quere vino cũ dũcayũca be'ro wiogũ macũrẽ yũ'rũogũ, Jesú puati cũ tutuase me'rã weeĩ'ogũ weewĩ. Judea di'tapũ ní'cũ dajagũ, tere weewĩ.

5

Jesú sijamasĩtigũre yũ'rũo'que ni'i

1 Wiogu docacjũ macũrẽ yu'ruóca be'ro Jesú Jerusalẽpũ judío masã bosenuṁṁa ĩ'agũ majãmitojaawĩ tja.

2 Jerusalẽrẽ sã'rĩsãaca sã'rĩrõpũre ni'cã sope Oveja wãmetiri sope niwũ. Ti sope pu'to na u'arãtirã apóca pe niwũ. Ti pe hebreo ye me'rã Betsaida wãmetiwũ. Ti pe sumutopũre ni'cãmocuse tucũrĩ ti'aya marĩse tucũrĩ niwũ.

3-4 Te tucũrĩpũ pãjãrã dutitirã nucũcãpũ cũñawã. Caperi bajuno'tirã, opa cõ'ñerĩ sijarã, tojo nicã sijamasĩtirã niwã. Ti ditapũre wãcũña marĩrõ ni'cãrẽtiri Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ dijatamujãpũ. Dijata, acore a'meña'cã weemujãpũ. Cũ tojo wéeca be'ro ti pepũ doqueñojãmu'tãgũ yu'ruono'pũ. Tojo weerã na cũ yu'ruosere co'terã, topũ cũñacãrã niwã.

5 Topũre ni'cũ dutitigu niwĩ. Treinta y ocho cũ'marĩ wa'acaro niwũ cũ dutitiwã'cõca be'ro.

6 Jesú ti ditara tiropũ yu'ruagu, topũ cũñagũrẽ ĩ'awĩ. Cũ yoacã dutiticã ĩ'agũ, cũrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Mu'u yu'ruono'sĩ'rĩsari? niwĩ.

7 Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wiogu, yu'ure ne weetamugũ marĩmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rĩ cura yu'u ti pepũ sãjãasĩ'rĩcã, ãpẽrã yu'u duporo sãjãamũ'tãmujãwã.

8 Jesú cũrẽ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, wa'agusa'a.

9 Cũ tojo nirĩ cura yu'ruono'cupũ tojawĩ. To be'ro wã'cãnu'cã, cũ cũñarõrẽ tuutũrẽ, sijanũ'cãwĩ. Cũrẽ yu'ruoca ṁṁṁ sauru niwũ.

10 Tojo weerã yu'rũono'cu cũ cũña'carore o'macã ã'arã, judío masã wiorã cũrẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cãcã marĩ soodutíca numu sauru nimicã, mu'u cũñarõrẽ o'masijati? Marĩrẽ tojo weedutiwe'e.

11 Cũ narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ure yu'rũo'cu “Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, o'mawã'cãgũsa'a”, niami.

12 Na cũrẽ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ mu'urẽ tojo weedutiati?

13 Cũ Jesure masíticũ niwĩ. Jesú sijamasítigure yu'rũoca be'ro pãjãrã masã wa'teropũ morẽsu'uwã'cãwĩ. Tojo weegũ cũrẽ ã'amasíticũ niwĩ.

14 Be'ro Jesú Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocaejagu, niwĩ:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'rũono'cupũ ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacupa. Mu'u ña'arõ weenemogũ, nemorõ ña'arõ yu'rũgusa'a, niwĩ.

15 Jesú tojo nicã tu'ogũ, judío masã wiorãrẽ weregũ wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'rũo'cu Jesú wãmeticũ niami.

16 Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã Jesú cũ sauru nicã masãrẽ yu'rũo'que quetire masícãrã niwã. Tojo weerã cũ me'rã a'pepũrĩnũ'cã, cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩcãrã niwã.

17 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u pacũ da'ranu'cũcã'mi. Yu'u quẽ'rã da'ranu'cũcã'a, niwĩ Jesú.

18 Sauru nicã da'radutitisere Jesú yu'rũnũ'cãse bu'iri wiorã cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. Be'ro cũ Õ'acũrẽ “Yu'u pacũ nimi” nisere tu'orã, nemorõ

cūrē wējēsī'rīwā. “Cū tojo nígū, Ō'acūrē ni'cārōwījigū weemi”, niwā.

Jesucristo cū ye quetire werese ni'i

¹⁹ Jesús narē niwī:

—Diacjū mūsārē weregūti. Yū'u Ō'acū macū yū'u se'saro apeyenojō weemasīwe'e. Yū'u pacū weesere ī'a'a. Te dia'cūrē wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yū'u pacū weesere yū'u quē'rā tere wee'e.

²⁰ Yū'ure ma'ígū, yū'u pacū nipe'tise cū weesetisere ī'omi. Ni'cārōacā sijamasītigūre yū'rūo'que nemorō be'ropūre weegusami. Mūsā tere ī'amarīarāsa'a.

²¹ Yū'u pacū masā wērī'cārārē masōmi. Cū weronojō yū'u quē'rā yū'u masōsī'rīrārē masōgūsa'a.

²²⁻²³ Yū'u pacū masā weesetisere besetimi. Yū'u pe'ere masārē “Añurō weema” o “Ña'arō weema” ni, besedutiwī. Nipe'tirā yū'u pacūre añurō ucūma. Yū'u quē'rārē añurō ucūato nígū yū'ure masārē besedutimi. Yū'ure añurō ucūtirā, yū'ure o'ócū quē'rārē añurō ucūtima.

²⁴ »Diacjūta nigūti. Yū'u nisere tū'orā, yū'ure o'ócūre ējōpeorā catinu'cūsere cūoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epū wa'abo'cārā yū'rūwetitojama.

²⁵ Diacjūta nigūti tja. Cā'rōacā dū'sa'a Ō'acūrē moorā yū'ure ējōpeoatjo. Na ējōpeoritero nitoja'a. Yū'u ucūsere tū'o, tere weerā catinu'cūcārāsama.

26 Yu'u pacuta masārē catinu'cūsere o'omasīmi. Cūta masārē catinu'cūcā weedutigu yu'ure o'ómi.

27 Ō'acū yu'ure masārē besedutisere cūuwī. Yu'u cū macū masā weronojō uputigu nitjāgū, masārē bese'e.

28 Musā a'tere tu'orā, ucūaticā'ña. Ni'cā nūmu nipe'tirā wērī'cārā yu'u ucūsere tu'orāsama.

29 Tere tu'orā, masāperipū ni'cārā masāpe'tiarāsama. Añurō weeseti'cārā catinu'cūajā masārāsama. Ña'arō wee'cārā pe'e bu'iri da're bajuriono'ajā masārāsama, niwī Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Ō'acū macū ni'i” nise ni'i

30 Jesú wiorārē ninemowī tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masārē bese-masītisa'a. Yu'u pacu űaro, cū dutironojō yu'u bese'e. Yu'u űaro weesī'rīsere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu űaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i.

31 Yu'u basu yu'u weesere añurō ucūcā, “Mu'u ucūse wapamarī'i”, nibosa'a.

32 Apī nimi yu'u ucūsere “Añu ni'i” nigú. Cū tojo nigú yu'u pacu Ō'acūta nimi. Cū yu'ure “Mu'u weese añu ni'i” nise pūrīcā, wapatī'i.

33 Musā Juā wāmeyeri masāpure yé cjasere sērītiña'dutirā o'ócārā niwū. Cū queoro yu'ticu niwī.

34 Yu'u, yé cjasere masā añurō ucūato nisere a'magū mejēta wee'e. Musā yu'rucā űasā'a. Tojo weegu a'tiro ucū'u.

35 Juã sī'omũ'tāgũ weronojō niwĩ. Sī'ócjamarĩcã ñjũrō, añurō bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojō yé quetire añurō ñ'owĩ. Mũsã cũ ucũsere tu'orã, yoaticã tere e'catiũ.

36 Yũ'u weeĩ'o'que Juã ucũ'que nemorō wap-ati'i. Yũ'u pacũ weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yũ'u pacũ diacjũta yũ'ure o'ówĩ nisere ñ'o'o.

37 Tojo nicã yé cjasere yũ'u pacũ, yũ'ure o'ó'cu añurō ucũmi. Mũsã Õ'acũ ucũsere tu'owe'e. Cũ bajusere ñ'awe'e.

38 Tojo nicã yũ'ure cũ o'ó'cure ñjõpeowe'e. Tojo weero cũ ucũse mũsãrẽ sãjãwe'e.

39 Mũsã catinu'cũsere bocarãsa'a nĩrã, Õ'acũ ye queti ojaca pũrĩrẽ wiopesase me'rã bu'enu'cũcã'a. Mũsã ti pũrĩ cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e.

40 Mũsã catinu'cũsere uamirã, yũ'ure ñjõpeosĩ'rĩwe'e.

41 »Masã yũ'ure añurō ucũcã uawe'e.

42 Yũ'u mũsãrẽ ñ'amasĩ'i. Mũsã Õ'acũrẽ ma'ĩwe'e.

43 Yũ'u, yũ'u pacũ uaro a'topũre a'tiwũ. Tojo weemicã, mũsã yũ'ure uawe'e. Apĩ cũ uaro a'tigu pe'ere mũsã uarãsa'a.

44 Mũsã basuta mũsã weesere a'merĩ “Añu'u”, nicũña'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ “Añu'u” nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecũñarã, ¿de'ro wee mũsã yũ'ure ñjõpeobosau?

45 Mũsã “Cũ pacũpũre weresãgũsami”, ni wãcũticã'ña. Mũsã ñjõpeo'cu Moiséta mũsãrẽ weresãgũsami. Mũsã a'tiro wãcũ'u: “Moisé

duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'musepu wa'arãsa'a", ni wãcũ'u.

⁴⁶ Musã cũ oja'quere ãjõpeorã pũrĩcã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeobosa'a. Moisé cũ oja'que, yé quetita niwã.

⁴⁷ Cũ yu'ure oja'quere ãjõpeotirã, ¿de'ro wee masã yu'u ucũsere ãjõpeobosau? niwĩ Jesú.

6

Jesú ni'cãmocusetiri mil umarẽ eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Jerusalẽpu sijamasĩfigure yu'ruoca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nígũ, Galilea cja ditara ape pã'rẽpu pẽ'awĩ. Ti ditarata Tiberia wãmetiwu.

² Masã cũ wee'ose me'rã dutitirãrẽ yu'ruocã ã'arã, pãjãrã sirutuwã.

³ Ësã ape pã'rẽpu pẽ'atarã, ãrũgũpu mujãa, dujiwu.

⁴ Titare judío masã bosenuwu wa'atjo Pascua cã'rõacã du'sawu.

⁵ Jesú pãjãrã masã cãrẽ sirutucã ã'agũ, Felipe niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pãjãrãrẽ ecatjere ba'ase duurã wa'arãsari?

⁶ Felipe ¿de'ro yu'tigusari? nígũ, tojo sãrĩtiña'wĩ. Jesú pe'e cũ weeatjere masĩyutojacu niwĩ.

⁷ Felipe cãrẽ yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rase wapa narẽ marĩ pã duu ecacã, ne ba'abocatisama.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ãsã me'rãcjũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

9 —A'tore ni'cũ wĩ'magũ nimi. Cũ ni'cãmocuse pã cebada me'rã wee'quepagare c̄omi. Tojo nicã wa'i p̄arã c̄omi. A'te ba'ase ã'rã pãjãrãrẽ ne se'sasome, niwĩ.

10 Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Narẽ nipe'tirãrẽ dujidutiya. Na dujiro añurõ tátiwũ. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cãmocusetiri mil ɯmũa niwã.

11 Be'ro Jesú pãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanũ'cõ, ãsãrẽ o'owĩ. Be'ro ãsã masã nipe'tirãrẽ ducawaawũ. Mejãrõta wa'i me'rã quẽ'rãrẽ weewĩ. Ësã na ba'asĩ'rĩrõ ejatuario narẽ etiwũ.

12 Na ba'a yapíca be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Na ba'adu'ase cõ'orĩ nígũ, tere seesãaña, niwĩ.

13 Ni'cãmocusepaga pã nimi'que ãsã ba'adu'a'quere seesãac̄p̄ma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawũ.

14 Masã Jesú tojo weecã ĩ'arã, cũrẽ niwã:

—“Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiacjũ niapũ” ní'cũ ã'rĩta nitũ'sami.

15 Na cũrẽ ɯp̄tũ tutuario me'rã miaa, wioɣũ sõrõsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e na tojo weesĩ'rĩsere ĩ'agũ, cũ se'saro nisĩ'rĩgũ ãrũgũpũ mujãa wa'awĩ.

Jesú acopũ sijawã'cã'que ni'i

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Be'ro na'ique'awã'cãtiri cura ãsã ditarapũ bu'awũ.

17 Bu'ata, Capernaupũ wa'arã yucũsupũ mujãsãjãa, ti ditarare pẽ'anũ'cãwũ. Na'inũcũaca be'ropũ niwũ. Jesú titare bajutiwĩ yujupũ.

18 Æsã pẽ'arĩ cura wĩ'rõ ʋputu wẽetuuwã'cãtiwũ. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ pacase wã'cãwũ.

19 Æsã yoaro ni'cãmocuse kilómetro wa'aca be'ro Jesú Æsã tiropũ a'tigũ, acopũ sijawã'cãtiwĩ. Cũrẽ ĩ'arã, ʋputu ʋcũawũ.

20 Cũ Æsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u ni'i. Uiticã'ña, niwĩ.

21 Æsã cũrẽ mũjãsjãdutiwũ. Cũ sãjãca be'ro Æsã wa'aro ape pã'rẽpũ maata ejabaque'owũ.

Masã ditara sumutopũ cõ'o'cãrã Jesure a'mase ni'i

22 Ape nũmũ masã ape pã'rẽpũ toja'cãrã nitũopjũ me'rã Æsã pẽ'a'quere masĩcãrã niwã. Tojo nicã “Jesú cũ bu'erã me'rã wa'atiami”, nicãrã niwã.

23 Na tojo nicũñarĩ cura apeye yucũsupawũ etacaro niwũ. Tepawũ Jesú cũ pacure cũ e'catise o'óca be'ro Æsã ba'a'caropũ etacaro niwũ. Te Tiberia cjasepawũ nicaro niwũ.

24 Be'ro masã ape pã'rẽpũ toja'cãrã Jesú, cũ bu'erã marĩcã ĩ'arã, a'tiro weecãrã niwã. Te yucũsupawũpũ mũjãsjãjã, Capernaupũ Jesure a'marã a'ticãrã niwã.

Jesú masãrẽ werese ni'i

25 Na a'ti pã'rẽpũ pẽ'ajarã, Jesure bocaejarã, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Wiogũ, de'ro nicã mũ'u pẽ'ajati a'topure?

26 Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Mũsã pã ba'a yapi'que ye bu'iri yũ'ure a'ma'a. Yũ'u tutuaro me'rã wee'que pe'ere ¿de'ro nirõ weeati? ni tũ'omasĩtisa'a.

27 Musã ba'ase dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩrã, da'raticã'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cũse o'ose ni'i. Tereta yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu musãrẽ o'ogusa'a. Õ'acũ yu'u pacu yu'ure cũ o'ó'cu nisere musãrẽ ĩ'otojawĩ.

28 Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿De'ro weerãsari ũsã Õ'acũ weeduti'quere añurõ weeyapada'reosĩ'rĩrã?

29 Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cũ o'ó'cure ějõpeodutimi.

30 Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Ñe'enojõ me'rã ĩ'ogũsari ũsã mu'urẽ ějõpeocã? ¿De'ro bajuse weegusari?

31 Marĩ ñecũsumua maná wãmetisere ba'acãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta te ba'ase u'muse cjasere cũ o'o'que nicaro niwũ, niwã Jesure.

32 Cũ narẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Moisé u'muse cjase ba'asere o'oticu niwĩ narẽ. Yu'u pacu pe'e o'ocu niwĩ. Cũta masãrẽ ba'ase u'muse cjase, diacjũ cjasere o'omi.

33 Ba'ase u'muse cjase u'musepu dijati'que ni'i. Masãrẽ catinu'cũcã wee'e.

34 Na cũrẽ niwã:

—Wioḡu, te ba'asere ũsãrẽ o'onu'cũcã'ña.

35 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cũcã wee'e. Yu'ure ějõpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ujaboatimi. Sĩ'rĩ yapigu acowuotimi.

A'te weronojō yu'ure ējōpeorā yapirā weronojō añurō tu'oña'nu'cūrāsama.

³⁶ Yu'u toduporo ní'caronojōta yu'ure ĩ'amirā, masā ējōpeowe'e.

³⁷ Nipe'tirā yu'u pacu o'o'cārā yu'ure ējōpeosama. Yu'ure na ējōpeocā, narē ñe'eticā weesome.

³⁸ Ɔ'musepu ní'cu yu'u uaro weegu a'titiwu. Yu'ure o'ó'cu dutiro pe'ere weegu a'tiwu.

³⁹ Cũ a'tiro uami. Cũ yu'ure o'o'cārārē ba-jurIOCā uatimi. Na pecame'epu wa'acā uatimi. Be'ropu a'ti umuco pe'ticā, yu'u narē masōcā uasami.

⁴⁰ Yu'ure o'ó'cu a'tiro weecā uami. “Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama”, nimi. Yu'u a'ti umuco pe'ticā, narē masōgūsa'a, niwī Jesú.

⁴¹ Jesú “Yu'u Ɔ'musepu dijati'cu ba'ase weronojō nigú ni'i” nicā tu'orā, judío masā wiorā cũ me'rā ua wa'awā.

⁴² A'tiro niwā:

—¿Ā'rī tojo ucūgū, Jesú, José macũ mejēta niti? Cũ pacure, cũ pacore marī masī'i. ¿De'ro weegu cũ “Ɔ'musepu ní'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Yu'ure ucjaticā'ña.

⁴⁴ Ne ní'cũ na uaro yu'ure sirutumasītisama. Yu'ure o'ó'cu yu'u pacu na yu'ure ējōpeocā uasāmi. Cũ uasā'cārā dia'cũ sirutumasīsama. Yu'ure siruturārē a'ti umuco pe'ticā, masōgūsa'a.

⁴⁵ Ō'acũ ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā: “Ō'acũ nipe'tirārē bu'egusami.”

Tojo weerã nipe'tirã yu'u pacu weresere tu'o
 ëjõpeorã yu'ure siruturãsama.

⁴⁶ »Ne ni'cũ masũ Õ'acũ yu'u pacure ï'atimi.
 Yu'u cũ me'rã ní'cũ dia'cũ ï'awũ.

⁴⁷ Diacjũta nigũti. Yu'ure ëjõpeogu cat-
 inu'cũgũsami.

⁴⁸ Yu'u u'muse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cũsere
 o'o'o.

⁴⁹ Musã ñecũsumua yucu marĩrõ, masã
 marĩrõpu manárẽ ba'acãrã niwã. Tere ba'a'cãrã
 nimirã, wẽria wa'acãrã niwã.

⁵⁰ Yu'u pe'e ba'ase u'muse cjase pe'ere ucũ'u.
 Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama.

⁵¹ Te ba'ase u'musepu dijati'cu yu'uta ni'i. Tere
 ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. Yu'u ba'ase o'ose
 yu'u upu ni'i. Yu'u upure a'ti umucocjãrãrẽ
 catinu'cũdutigu o'oguti, niwĩ Jesú.

⁵² Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã a'merĩ
 ucũwã:

—¿De'ro wee marĩrẽ ã'rĩ cũ upure
 ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ
 weronojõ upũtigu yé upure ba'atirã, yé díre
 sĩ'rĩtirã, catinu'cũsome.

⁵⁴ Yu'u upure ba'arã, yé díre sĩ'rĩrã pe'e
 catinu'cũcã'rãsama. Na wẽrica be'ro a'ti turi
 pe'ticã, narẽ masõgũsa'a.

⁵⁵ Yé upu ba'ase waro ni'i. Yé dí sĩ'rĩse waro
 ni'i.

⁵⁶ Yé upure ba'agu, yé díre sĩ'rĩgũ yu'u me'rã
 nimi. Yu'u quẽ'rã cũ me'rã ni'i.

57 Yũ'u pacu catinu'cũgũ yũ'ure o'ówĩ. Yũ'u cũ me'rã cati'i. Tojo weegu yũ'u upu ba'agure catinu'cũcã weegati.

58 Yũ'u u'musepu cjase ba'ase dijati'quere ucũ'u. A'te ba'ase maná musã ñecũsumua ba'a'que weronojõ niwe'e. Na tere ba'amirã, wẽria wa'acãrã niwã. Yé upure ba'arã pũricã catinu'cũcã'rãsama, niwĩ Jesú.

59 Jesú narẽ a'tere Capernaupu judío masã nerẽrĩ wi'ipu bu'ewĩ.

Masã Jesure sirutudu'u'que ni'i

60 Jesure siruturi masã cũ bu'esere tu'orã, a'tiro niwã:

—Cũ werese diasayu'rua'a. ¿Noa tere tu'omasĩpõtẽobosau?

61 Tojo ucũsere tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—¿Musã yũ'u tojo ucũsere tu'satisari?

62 ¿De'ro wa'abosari yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu apaturi toduporo yũ'u ní'caropu mũjãacã tja? Musã tere ĩ'arã, ¿de'ro tu'oña'bosari?

63 Espiritu Santu catisere o'omi. Marĩ upu marĩrẽ catise o'owe'e. Yũ'u ba'ase, sĩ'rĩsere ucũgũ, po'peapu ejeripõ'rã cjasere ucũgũ wee'e. Yũ'u ucũsere êjõpeorã catinu'cũcã'rãsama.

64 ãpẽrã musã tiropure yũ'u weremicã, yũ'ure êjõpeotima yujupu, niwĩ Jesú.

Jesú cãrẽ êjõpeotiajãrẽ ne waroputa masĩtojacu niwĩ. Tojo nicã cãrẽ ãpẽrãrẽ wẽjẽdutigu o'oacju quẽ'rãrẽ masĩtojawĩ.

65 Jesú masãrẽ niwĩ:

—Tojo weegu yu'u musārē mejēpu ní'caronojōta ne ní'cũ cã uaro yu'ure sirutumasītisami. Yu'u pacu o'ono'rã dia'cũ sirutumasīsama, niwĩ Jesú.

⁶⁶ Tita pājārã cūrē sirutumi'cārã sirutudu'ucã'wã.

⁶⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Jesú ũsã cã bu'erārē sērĩtiña'wĩ:

—¿Musã quē'rã wa'asĩ'rĩsari?

⁶⁸ Simó Pedro cūrē yu'tiwĩ:

—Wiogu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mu'u ucūse catinu'cūsere o'o'o. ¿Ũsã no'opu wa'abosau?

⁶⁹ Ũsã mu'urē ējōpeotoja'a. Ũsã masĩ'i, mu'u añugũ Ő'acũ bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú ũsārē niwĩ:

—Yu'u musã docere besewu. Yu'u tojo wéeca be'ro nimicã, ní'cũ musã me'rãcjũ wãtĩ yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo ní'gũ, Juda Iscariotere, Simó macūrē ní'gũ weewĩ. Juda ũsã me'rãcjũ nimiwĩ. Tojo nimigũ, be'ropure Jesure ĩ'atu'tirãpуре o'owĩ.

7

Jesure cã acabijirã Judea di'tapu majãmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'éca be'ro Galileapu ĩ'acusiawĩ. Cã judío masã wējērĩ ní'gũ, Judea di'tapure wa'asĩ'rĩtiwĩ.

² Titare judío masã ñecūsũmua wi'seriacã na wee'quere wãcũsiruturãtirã weewã. Tojo weerã ti bosenu mu niatji duporoacã Jesú acabijirã cūrē niwã:

3 —A'topure tojaque'aticã'ña. Mu'u bu'esere siruturã tiro Judeapɯ tojaagusa'a. Topɯ napure weeĩ'ogũ wa'aya.

4 Masã mu'urẽ masĩcã ɯagu, ya'yioropɯ weeĩ'oticã'rõua'a. Mu'u tere weeĩ'ogũ, nipe'tirã ĩ'orõpɯ weeĩ'ogũ wa'aya, niwã.

5 Cũ acabijirãputa cãrẽ ějõpeotiwã.

6 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u no'o ɯaro wa'amasĩtisa'a. Yu'u pacɯ yu'ure cõu'que ejawe'e yujupɯ. Mũsã pũrĩcãrẽ wiowe'e; no'o ɯaro wa'amasĩ'i.

7 A'ti ɯmɯcocjãrã ña'arõ weerã mũsãrẽ ĩ'atu'titima. Na ña'arõ niseti'quere werecã, yu'ure ĩ'atu'tima.

8 Mũsã bosenɯmũrẽ ĩ'arã wa'aya. Yu'u pacɯ yu'ure cõu'caro ejawe'e. Tojo weegɯ ni'cãrõacãma yu'ua wa'awe'e, niwĩ Jesú.

9 Tojo níca be'ro Galileaputa tojacã'wĩ.

Jesú wi'seriacã weeri bosenɯmũrẽ ĩ'agũ wa'a'que ni'i

10 Cũ acabijirã Jerusalẽpɯ bosenɯmũ ĩ'arã wa'awã. Be'ropɯ Jesú quẽ'rã cũ acabijirãrẽ sirutuwã'cãwĩ. Topure ne etagu, masãĩ'otiwĩ. Cãrẽ masĩcã ɯatiwĩ.

11 Ti bosenɯmũ nicã, judío masã wiorã Jesure a'marã, “Sõ'onícɯ waro ¿no'opɯ nisari?” nicãrã niwã.

12 Jesure pãjãrã masã a'tiro nicãrã niwã. Āpẽrã “Añugũ nimi”, nicãrã niwã. Āpẽrã pe'e “Nitimi, masãrẽ nisoogu ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

13 Judío masã wiorãrẽ uirã, nipe'tirã tũ'oropũ Jesú ye cjasere ucũtiwã.

14 Jerusalẽpũ bosenuũ decótiari cura Jesú Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, masãrẽ bu'ewĩ.

15 Cũ bu'esere tũ'orã, judío masã wiorã tũ'omarĩawã.

—Ã'rĩ bu'etimigã, ¿de'ro weegũ tocã'rõ masĩti? niwã.

16 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u bu'ese, yé mejẽta ni'i. Yũ'u pacũ, yũ'ure o'ócũ ye ni'i.

17 No'õ Õ'acũ ɰaro weesĩ'rĩgũnojõ yũ'u ucũsere “Diacjũta ni'i”, ni masĩgũsami. “Õ'acũ dutiro bu'emi. Cũ ɰaro bu'etimi”, nigũsami.

18 Ni'cũ cũ ɰaro ucũma'agũ “Cũ añũrõ ucũme'rĩmi” nicã tũ'osĩ'rĩsami. Apĩ Õ'acũ ɰaro weregũ pe'e masã “Õ'acũrẽ añuyũ'rũami” nicã ɰasami. Cũ pũrĩcã nisooti, diacjũ ucũsami.

19 »Mũsãrẽ Õ'acũ duti'quere Moisé o'ocũ niwĩ. Tojo weemicã, mũsã ne ni'cũ te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerã mũsã yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩti? ni sãrĩtiña'wĩ.

20 Masã cũrẽ niwã:

—¿Noa mũ'urẽ wẽjẽsĩ'rĩti? Mũ'u wãtĩ sãjãno'cũ nisa'a.

21 Jesú narẽ niwĩ:

—Sijamasĩtigũre sauru nicã yũ'rũocã ĩ'auçuatjĩarã, yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩi.

22 ¿De'ro weerã mũsã ɰçuatĩ? Moisé mũsãrẽ a'tiro duticũ niwĩ: “Mũsã põ'rã ɰmũarẽ ni'cã semana bajuáca be'ro na õ'ręcũ yapa caserore yejecõ'aña”, nicũ niwĩ. Cũ tojo dutise dũporo

musã ñecũsumua maata tojo weemujãtitojacãrã niwã. Apetero na sauru nicã bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cã semana queoro sauruta nibosa'a tja.

²³ Musã Moisé duti'quere queoro weesĩ'rĩrã, sauru nimicã, na õ'rəcju yapa caserore yejecõ'asa'a. Tojo weemirã, yu'u sauru nicã ni'cũrẽ yu'ruocã ĩ'arã, ¿yu'u me'rã tu'saweti?

²⁴ Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cũrẽ ĩ'abeseticã'ña. Queoro ĩ'atojarãpu beseya, niwĩ Jesú.

Jesú cũ u'musepu a'ti'quere ucũ'que ni'i

²⁵ Jesú masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã Jerusalécjãrã niwã:

—¿Ã'rĩta niti na wějẽsĩ'rĩ wapagú?

²⁶ Cũ nipe'tirã ĩ'orõpu bu'egu weemi. Na cũrẽ ne mejecã nitiana. ¿Apetero weerã wiorã ã'rĩ Õ'acũ macũ cũ bese'cu nimi nisere ejõpeosari?

²⁷ ã'rĩ Õ'acũ bese'cu nitisami. Cũ ya macãrẽ marĩ masĩ'i. Õ'acũ bese'cu nicã pũrĩcãrẽ, marĩ cũ a'ti'caropure masĩtiboapã, niwã.

²⁸ Jesú cũ bu'eri cura na tojo ni ucũcã tu'ogu, tutuaro narẽ niwĩ:

—Musã yu'ure masĩ'i, nimiba. Tojo nicã yu'u a'ti'caropure masĩsa'a. Yu'u uaro me'rã a'titiwu. Yu'ure o'ócũ diacjũ weegú nimi. Musã cũrẽ masĩwe'e.

²⁹ Yu'u cũ tiropu ní'cu ni'i. Tojo weegu cũrẽ masĩ'i, niwĩ Jesú.

³⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu miasĩ'rĩmiwã. Õ'acũ cũu'que ejatiyucã, cũrẽ miatiwã.

31 Masã pãjãrã cÿrẽ ãjõpeowã. A'tiro niwã:

—¿To pÿricãrẽ Õ'acÿ bese'cũ Cristo a'tigũ, ã'rĩ wee'i'o'que nemorõ weegusari? niwã.

Jesure bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩmi'que ni'i

32 Fariseo masã “Ã'rĩ Õ'acÿ bese'cũ nimi” nisere tu'ocãrã niwã. Tojo weerã pa'ia wiorã me'rã Õ'acÿ wi'i co'terã surarare Jesure ñe'edutirã o'ócãrã niwã.

33 Jesú pe'e masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'ũ musã me'rã yoaticã nigÿsa'a. Be'ro yũ'ure o'ócũ tiropũ wa'aguti.

34 Yũ'ure a'masiruturã, musã bocasome. Yũ'ũ wa'aropure wa'amasísome.

35 Judío masã wiorã a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—Ã'rĩ yũ'ure bocasome nígũ, ¿no'opũ wa'agusari? ¿Cũ judío masã griego masã tiropũ wa'astea'cãrãrẽ bu'esijagũ wa'agusari? ¿Griego masã quẽ'rãrẽ bu'egusari?

36 Cũ tojo ní'que ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weepari? ni a'merĩ sãrĩtiña'wã.

Acowuose cjasere Jesú were'que ni'i

37 Jesú bosenũmũ na weeyapatiri nũmũ warore wã'cãnu'cã, tutuaro me'rã niwĩ:

—Acowuorã, yũ'ũ tiropũ a'ti, sĩ'rĩrã a'tia.

38 Tojo weerã yũ'ure ãjõpeocã, musã ye ejeripõ'rãrĩpũ Espíritu Santu nigÿsami. Cũ dia aco o'mabaronu'cÿrõ weronojõ nigÿsami. Õ'acÿ ye queti ojãca pÿrĩpũ ní'caronojõta nirõsa'a, niwĩ Jesú.

39 Cũ aco o'mabaronu'cÿsere ucÿgũ, Espíritu Santure ucÿgũ weewĩ. Cũta Jesure ãjõpeorãpũre sãjãacjũ nigÿsami ní'gũ, tojo niwĩ. Titare

Espíritu Santu cã a'tise dũporo niwã. Jesú cã wẽrĩ masãmujãatiyucã, Espiritu Santu a'titiwĩ yujupũ.

Masã na dũcawatise ni'i

⁴⁰ Æpẽrã Jesú ucũ'quere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Diacjũta ni'i. Æ'rĩ “Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiacjũ niapũ” na ní'cuta nimi.

⁴¹ Æpẽrã a'tiro niwã:

—Æ'rĩ Õ'acũ bese'cũ Cristo nimi, niwã.

Æpẽrã pe'e “Õ'acũ bese'cũ de'ro Galileacjũ nibosabe.

⁴² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro niwã: ‘Õ'acũ bese'cũ Davi weronojõ Belẽcjú nigũsami. Cũ pãrãmi nituriagupũ nigũsami’, ni ojano'wũ”, niwã.

⁴³ Jesure masã ni'cãrõnojõ wãcũtiwã. Tojo weerã dũcawatia wa'awã.

⁴⁴ Æpẽrã cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩwã. Tojo weesĩ'rĩmirã, weetiwã.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeoti'que ni'i

⁴⁵ Õ'acũ wi'i co'terã surara Jesure ñe'edutirã o'óno'cãrã a'tiro weewã. Na o'ó'cãrã tiro fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã tiropũ majãmitojaawã. Topũ na etacã, wiorã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Jesure ñe'e miititiati? nicãrã niwã.

⁴⁶ Surara narẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ne ni'cũ cã weronojõ ucũcã, tũ'otirã nicãti.

⁴⁷ Fariseo masã narẽ nicãrã niwã:

—¿Masã quẽ'rã cũ bu'e'quere tu'orã, ãjõpeoati? ¿Nisoono'ati?

⁴⁸ Añurõ tu'omasĩña. Ne ni'cũ wiogu, ne ni'cũ fariseo masũ cũrẽ ãjõpeotima.

⁴⁹ Sõjã pãjãrã cũ weresere ãjõpeorã, Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩtibutiamã. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami, nicãrã niwã surarare.

⁵⁰ Nicodemo ñamipũ Jesure ï'agũ eja'cũ fariseo masũ nicũ niwĩ. Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

⁵¹ —Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i: “Ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere ï'atojarãpũ, bu'iri da'reroã'a”, ni'i, nicũ niwĩ.

⁵² Na cũrẽ niwã:

—¿Mu'ũ quẽ'rã Galileacjũ niti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ bu'eya. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Galileacjũ nitimi, nicãrã niwã.

Ña'arõ weegore weresã'que ni'i

⁵³ Nipe'tirã masã Jerusalẽpũ bosenũmũ eja'cãrã na ye wi'seripũ dajatojaawã.

8

¹ Jesú pe'e ãrũgũ Olivo wãmeticjupũ wa'awĩ.

² Be'ro ape numũ bo'reacã Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ tja. Masã nipe'tirã cũ tiropũ nerẽwã'cãtiwã. Cũ ejanujã, narẽ bu'ewĩ.

³ Cũ bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesú tiropũ etawã. Na ni'cõ numio apĩ co marãpũ nitigu me'rã ña'arõ weemigõ tõ'o'core masã ï'orõpũ miiejawã.

⁴ Na Jesure niwã:

—Wiogu, a'tigo co marāpɥ nitigu me'rã ña'arõ weegore bocaepɥ.

⁵ Moisé tojo weegonojõrẽ ãtāperi me'rã doquewējēdutigɥ niwĩ. ¿Mɥ'ɥ waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yu'tigusari? nírã, cūrẽ tojo sērĩtiña'wã. Na a'tiro wãcũwã: “Cũ mejēcã yu'ticã, wiorãrẽ weresārãsa'a”, ni wãcũwã. Na sērĩtiña'cã tɥ'ogu, mu'rĩque'a, cũ omopica me'rã nucũcāpɥ ojawĩ.

⁷ Na cūrẽ sērĩtiña'du'uticã ĩ'agũ, cũ wã'cānɥ'cã, narẽ niwĩ:

—Musã wa'teropɥ no'o nigũ ne ni'cāti ña'arõ weetigu, ãtãgã miĩ, core doquenɥ'cãña.

⁸ Be'ro mu'rĩque'a, ojanemowĩ tja.

⁹ Cũ tojo nicã tɥ'orã, na bu'iritirã tɥ'oña'wã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tirã uiwijape'tia wa'awã. Bɥcɥrã waro wijamɥ'tãwã. Be'ro ãpērã quẽ'rã sirutuwijawã. Jesú ni'cũta co numio me'rã cõ'onujãwĩ.

¹⁰ Cũ wã'cānɥ'cã, co ni'cõrẽta ĩ'agũ, niwĩ:

—Mɥ'urẽ weresārã waro ¿no'o wa'ati? Mɥ'urẽ “Ëtã me'rã doquewējērõɥa'a”, ¿nitiati?

¹¹ Co cūrẽ niwõ:

—Nitiama.

Jesú core niwĩ:

—Yɥ'ɥ quẽ'rã mɥ'urẽ “Bu'iri da'reroɥa'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arõ weenemoticã'ña, niwĩ.

Jesú sĩ'ose weronojõ cũ nise ni'i

¹² Ni'cāti Jesú masãrẽ bu'égɥ, a'tiro niwĩ:

—Yɥ'ɥ a'ti nucũcãcjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yɥ'ure siruturã na'itĩ'arõpɥ nirã weronojõ

nitima. Yũ'u na me'rã ninu'cũ'u. Na de'ro weeatjere ĩ'o'o. Tojo weerã añurõ nisetimasĩma.

13 Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã Jesure niwã:

—Mũ'u basu mũ'u weesere ucũcã, mũ'u ucũse wapamarĩ'i.

14 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'u basu yũ'u weesere ucũmicã, yũ'u ucũse wapati'i. Yũ'u ní'caropũ yũ'u dajato-jaatjere masĩ'i. Mũsã pũrĩcã yũ'u ní'caro yũ'u dajatojaatjopũre masĩwe'e.

15 Mũsã a'ti mũmucocjãrã wãcũse me'rã bese'e. Yũ'u pũrĩcã yũ'u se'saro ne ni'cũrẽ besewe'e.

16 Yũ'u besegu, queoro besebosa'a. Yũ'u ũaro besewe'e. Yũ'u pacũ, yũ'ũre o'ó'cũ me'rã bese'e.

17 Mũsãrẽ dutise na oja'que a'tiro ni'i: "Pũarã masã ni'cãrõnojõ na ĩ'a'quere weresãcã, ĩjõpeorõũa'a."

18 Yũ'u werese quẽ'rã tojota ni'i. Yũ'u, yũ'u pacũ yũ'ũre o'ó'cũ me'rã yé cjasere añurõ ucũ'u. Tojo weero yũ'u ucũse queoro ni'i.

19 Na Jesure sãrĩtiña'wã:

—To pũrĩcãrẽ ¿mũ'u pacũ no'opũ nisari?

Jesú narẽ yũ'tiwĩ:

—Mũsã yũ'ũre masĩwe'e. Yũ'u pacũ quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Yũ'ũre masĩrã, cũ quẽ'rãrẽ masĩboapã, niwĩ.

20 Jesú tojo ucũgũ, Õ'acũ wi'ipũ niwĩ. Masã niyeru o'orã na sãase acari tiropũ niwĩ. Cũ topũ nicã, cũ pacũ cũrẽ cũu'que ejatiyucã, ne ni'cũ cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miatiwã.

*Jesú “Yũ'ũ wa'atjopũre musã wa'asome”
ní'que ní'i*

²¹ Jesú judío masã wiorãrẽ niwĩ:

—Yũ'ũ wa'agu wee'e. Yũ'ũ wa'áca be'ro musã yũ'ũre a'marãsa'a. Musã acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a. Yũ'ũ wa'atjopũre musã wa'amasĩsome.

²² Na a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—¿Cũ basu wẽjẽ, wẽrĩgũsari? ¿Tojo weerã cũ wa'atjopũre marĩ wa'amasĩtisari?

²³ Jesú narẽ niwĩ:

—Musã a'ti nucũcãcjãrã ní'i. Yũ'ũ Ʃ'mũsecjũ ní'i.

²⁴ Tojo weegu musãrẽ todũporo “Acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a”, niarũ. Musã yũ'ũre “Cúta nimi”, ni ẽjõpeowe'e. Tojo weerã musã acobocono'ña marĩrã wẽrĩrãsa'a.

²⁵ Na Jesure sãrĩtiña'wã:

—¿Noanojõ niti mũ'ũ?

Jesú narẽ niwĩ:

—Ne waropũ musãrẽ weretojamiwã.

²⁶ Yũ'ũ peje waro musãrẽ werese cũ'o'o. Tojo nicã musãrẽ bu'iri da'reatje quẽ'rãrẽ cũ'o'o. Yũ'ũre o'ó'cũ diacjũ ucũmi. Cũ ucũ'quere, yũ'ũ tũ'o'quere musãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ wereturia'a, niwĩ Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucũgũ, cũ pacũ Õ'acũrẽta ucũgũ weemiwĩ. Masã pe'e cũ tojo ucũsere tũ'omasĩtiwã.

²⁸ Tojo weegu Jesú narẽ niwĩ:

—Musã yũ'ũre Ʃ'muarõpũ tuumorõnũ'cõrãpũ, yũ'ũ Õ'acũ bese'cũ nisere masĩrãsa'a. “Cũ Ʃaro

weetipĩ”, nirāsa'a. Yũ'u pacu yũ'ure were'que se'sarore mūsārē were'e.

²⁹ Yũ'ure o'ó'cu yũ'u me'rā nimi. Yũ'u cū tu'sase dia'cūrē wee'e. Tojo weegu yũ'ure ne cō'awā'cātimi.

³⁰ Jesú tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ějōpeowā.

Ō'acū pō'rā ye queti, apeye ña'arō weenu'cūrā ye queti ni'i

³¹ Jesú judío masā cūrē ějōpeorārē a'tiro niwĩ:

—Mūsā yũ'u bu'esere yũ'tirā, yarā waro nirāsa'a.

³² Diacjūcjūrē masīrāsa'a. Cūrē masīrā, mūsā ña'arō weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cūrē niwā:

—¿De'ro weegu mũ'u “Ña'arō weesere dutigu doca nisome”, niti? Ūsā Abrahā pārāmerā nituriarā ni'i. Ūsā apĩ dutise doca nititojawu.

³⁴ Jesú narē niwĩ:

—Diacjūta nigūti. Nipe'tirā ña'arō weerā na ña'arō weesere du'umasītirā, te doca niwā'ñasama.

³⁵ Ni'cū āpērārē da'raco'tegu cū wiogu ya wi'icjū waro nitimi. Ti wi'i wiogu macū pe'e ti wi'icjū waro nimi.

³⁶ Yũ'u Ō'acū macū mūsā ña'arō weese doca nimi'cārārē yũ'rūweticā weegu a'tiwu. Tojo wéeca be'ro diacjūta mūsā yũ'rūono'cārā nirāsa'a.

³⁷ Yũ'u mūsā Abrahā pārāmerā nituriarā nisere masītoja'a. Tojo nimirā, mūsā yũ'u ucūsere ějōpeosī'rītisa'a. Tojo weerā yũ'ure wējēsī'rīsa'a.

38 Yu'u pacu yu'ure i'o'quere musãrẽ were'e. Musã pũrĩcã musã pacu duti'quere weesa'a.

39 Na cũrẽ niwã:

—Ësã ñecũ Abrahã nimi.

Jesú narẽ niwĩ:

—Musã Abrahã pãrãmerã waro ni'i nĩrã, cũ wee'caro weronojõ weebosa'a.

40 Diacjũ cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicã, yu'ure wẽjẽsĩ'rĩ'i. Abrahã ne tojo weeticu niwĩ.

41 Musã pe'e musã pacu weesenõjõrẽ weesa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, na niwã:

—Ësã, pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ niwe'e. Õ'acũ ni'cũta ãsã pacu nimi.

42 Jesú narẽ niwĩ:

—Musã diacjũta Õ'acũ ãsã pacu nimi nĩrã, yu'ure uabosa'a. Yu'u cũ me'rã ní'cuta a'tiwu. Yu'u uaro a'titiwu. Õ'acũta yu'ure o'ówĩ.

43 ¿De'ro weerã musã yu'u ucũsere tu'omasĩweti? A'tiro ni'i. Musã yu'u ucũsere tu'o ëjõpeosĩ'rĩwe'e. Tojo weerã tojo wee'e.

44 Musã pacu wãtĩ nimi. Musã cũ yarã ni'i. Tojo weerã cũ uaro weesĩ'rĩ'i. Cũ ne waroputa masãrẽ wẽjẽcõ'agũ nitojacu niwĩ. Cũ ne cãrõacã diacjũ cjasere weetimi. Ne ni'cãti diacjũ ucũtisami. Cũ nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rãta ucũsami. Cũ nisoosepijatjãgũ, nisoose wiogu nimi.

45 Musã pe'e yu'u diacjũ ucũse ye bu'iri yu'ure ëjõpeowe'e.

46 ¿Noanojō yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, ni-bosari? Yu'u diacjũ ucũmicã, ¿de'ro weerã yu'ure ãjõpeoweti?

47 Õ'acũ põ'rã cũ ucũsere tu'o yu'tima. Musã cũ yarã mejêta ni'i. Tojo weerã yu'u ucũsere tu'o ãjõpeosĩ'rĩwe'e, niwĩ Jesú.

Abrahã dũporo Cristo nitoja'que ni'i

48 Jesú tojo nicã tu'orã, judío masã cãrẽ niwã:
—Ûsã mu'urẽ Samariacjũ, wãtĩ sãjãno'cu ni'i nĩrã, diacjũta ni'i.

49 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u wãtĩ sãjãno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rã yu'u pacure masã añurõ ucũcã wee'e. Musã pe'e yu'u weesere ã'arã, “Ña'arõ weegu weemi”, ni'i.

50 Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejêta wee'e. Ni'cũ nimi yu'ure añurõ ucũgũ. Cũta besegusami.

51 Diacjũta nigũti. Yu'u ucũsere tu'o ãjõpeogu wẽrĩsome.

52 Na Jesure niwã:

—Mu'u “Yu'u ucũsere tu'o ãjõpeogu wẽrĩsome” nise bu'iri ãsã añurõ masĩ'i. Mu'u wãtĩ sãjãno'cu ni'i. Todũporocjãrã nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Abrahã wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã.

53 ¿Mu'u ãsã ñecũ Abrahã yu'rũoro niti? Cũ, Õ'acũ ye queti weremu'tãrã quẽ'rã wẽrĩa wa'acãrã niwã. Mu'u waro ¿ñamũnojõ niti tojo ni ucũgũ?

54 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cũta añurõ ucũme'rĩse wapamarĩ'i. “Ësã pacu Õ'acũ nimi” musã nigũta yu'ure añurõ ucũmi.

⁵⁵ Musã cũrẽ masĩtisa'a. Yu'u pũrĩcã masĩ'i. Yu'u cũrẽ masĩwe'e nĩgũ, musã weronojõ nisoosepijagu nibosa'a. Diacjũta ni'i. Yu'u cũrẽ masĩ'i. Cũ dutisere wee'e.

⁵⁶ Musã ñecũ Abrahã yu'u a'ti nucũcãpu a'tiatjere ëjõpeogu, e'catiyucu niwĩ.

⁵⁷ Na cũrẽ niwã:

—Mu'u cincuenta cũ'marĩ cuotimigũ, ¿Abrahãrẽ ï'arĩ?

⁵⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Abrahã bajuase duporopu yu'u nitojawu.

⁵⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na ãtãperi me'rã doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e narẽ du'ticã'wĩ. Be'ro ti wi'i Õ'acũ wi'ipu ní'cu na wa'teropu wijaa wa'awĩ.

9

Jesú caperi ï'atigu bajua'cure yu'rũo'que ni'i

¹ Jesú cũ yu'rũaro ni'cũ umu caperi ï'atigure ï'awĩ. Cũ wĩ'magũpũta caperi ï'atigu bajuacu niwĩ.

² Cũrẽ ï'arã, ãsã Jesure sãrĩtiña'wũ:

—Ësãrẽ bu'egu, ¿de'ro weegu ã'rĩ caperi ï'atigu bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cũ pacusũmua ye bu'iri o cũ ye bu'iri?

³ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Cũ ña'arõ wee'que ye bu'iri niwe'e. Cũ pacusũmua quẽ'rã bu'iri mooma. Cũ me'rã

Õ'acũ añurõ weesere ï'osĩ'rĩgũ, cãrẽ tojo bajugu bajuacã weecu niwĩ.

⁴ Ni'cãrõacã Õ'acũ yu'ure o'ó'cu cõu'quere weerua'a nirĩtero ni'i. Ñamipũ marĩ da'ramasĩtiro weronojõ be'ropũ cũ cõu'quere weeta basiotisa'a.

⁵ Yu'ũ a'ti umucopũ nirĩ cura masãrẽ s'ose weronojõ ni'i. Yu'ũ narẽ Õ'acũ yere masĩcã wee'e, niwĩ.

⁶ Jesú tojo nĩca be'ro nucũcãpũ u'secore e'ocũuwĩ. Be'ro tere di'ta morẽsu'uro õrẽmi, caperipũ tuuwa'rewĩ.

⁷ Be'ro cãrẽ niwĩ:

—Siloé wãmetiro na yéeca ditarapũ mu'ũ caperire tuucoegu wa'aya, niwĩ. Siloé “o'ó'cu” nisĩ'rĩrõ weesa'a.

Be'ro cũ topũ wa'a, cũ caperire tuucoecu niwĩ. Cũ majãmitojatigu, añurõ ï'acu niwĩ.

⁸ Cũ ya wi'i pu'tocjãrã, toduporo cũ caperi ï'atigu nicã ï'a'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ã'rĩ toduporopũ niyeru sãrĩduji'cũta nim-iba?

⁹ Ni'cãrẽrã “Cũta nimi”, nicãrã niwã.

Ãpẽrã pe'e “Nitimi. Apĩ cũ weronojõ bajugu nimi”, nicãrã niwã.

Cũ pe'e “Yu'ũta ni'i”, nicũ niwĩ.

¹⁰ Na cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegu mu'ũ ni'cãrõacãrẽ añurõ ï'ati?

¹¹ Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Sõ'onícu Jesú wãmetigu di'ta acotise me'rã yu'ũ caperire tuuwa're, Siloé ditarapũ yu'ure coedutiami. Topũ wa'a, yu'ũ coéca be'ro ï'anũ'cãpũ.

12 Cûrê ninemocârã niwã tja:

—¿No'opu niati cû?

—Masîtisa'a. No'opu nígu nisami, nicu niwĩ.

Fariseo masã caperi ĩatigu yu'rũono'cure sêrĩtiña'que ni'i

13 Be'ro caperi bajuno'ti'cure fariseo masã tiropu miacârã niwã.

14 Jesú cûrê yu'rũoca numu sauru nicaro niwũ.

15 Jesú caperi ĩacã wee'cure fariseo masã sêrĩtiña'cârã niwã:

—¿De'ro weegu mu'u añurõ ĩ'ati?

Cũ narê yu'ticu niwĩ:

—Ni'cũ yu'u caperire di'ta acotise me'rã tu-uwa'reami. Yu'u coéca be'ro añurõ ĩ'anu'cãpu.

16 Ni'cãrêrã cûrê a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrê soodutica numurê a'tiro weegunojõ Õ'acũ o'ó'cu nitimi. Cũ marĩrê soodutica numurê êjõpeotisami.

Ãpêrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ña'arõ weegunojõ nígu pũrĩcã, a'te añusere wee'omasĩtiboapĩ, nicãrã niwã. Na mejêcã dia'cũ wãcũcãrã niwã.

17 Be'ro na caperi bajuno'ti'cure sêrĩtiña'cârã niwã:

—Mu'u waro ¿de'ro niti mu'urê ĩ'acã wee'cure?

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ua, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi, ni'i.

18 Judío masã wiorã toduporopu cũ caperi ĩ'ati'quere êjõpeosi'rĩticãrã niwã.

19 Tojo weerã cũ pacusumuarê pijio, sêrĩtiña'cârã niwã:

—¿Ā'rĩ musã macũ niti? ¿Cũ wĩ'magũputa caperi ĩ'atigu bajuari? ¿De'ro weegu cũ ni'cãrõacãrẽ ĩ'ati?

²⁰ Cũ pacusumua narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ëu, ãsã macũta nimi. Cũ caperi ĩ'atigu bajuawĩ. A'te dia'cũrẽ ãsã masĩ'i.

²¹ Cũ ni'cãrõacã ĩ'asema masĩtisa'a. Cũrẽ ĩ'acã wee'cu quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Cũ basu yu'timasĩmi. Cũ wĩ'magũ mejẽta nimi. Cũrẽ sẽrĩtiña'ña, nicãrã niwã.

²² Cũ pacusumua uirã, tojo nicãrã niwã. Judío masã wiorã toduporopu a'tiro nicãrã niwã: “No'o Jesure ‘Õ'acũ cũ o'ó'cu nimi’ nigũnojõrẽ Õ'acũ wi'iputa cõ'awĩrõno'rõsa'a. Cũ marĩ me'rã nisetinemosome”, nicãrã niwã.

²³ Tojo weerã marĩrẽ cõ'arĩ ni uirã, “Cũ wĩ'magũ mejẽta nimi. Cũrẽ sẽrĩtiña'ña”, nicãrã niwã.

²⁴ Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cure apaturi pijicãrã niwã tja. Cũrẽ “Õ'acũ tu'oropure diacjũ ucũña. Ësã masĩ'i, mu'urẽ yu'rũo'cu ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

²⁵ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Cũ ña'agũ o añugũ nígũ nisami; cũrẽ yu'u masĩtisa'a. A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Toduporopure yu'u caperi bajuno'ti'cure yu'rũoami. Ni'cãrõacãrẽ ĩ'a'a.

²⁶ Cũrẽ sẽrĩtiña'nemocãrã niwã tja:

—¿Noa mu'urẽ tojo weeati? ¿De'ro wee mu'urẽ ĩ'acã weeati?

²⁷ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musārē weretojapū. Yū'ure ējōpeowe'e. ¿De'ro weerā masā sērītiña'nemoti tja? ¿Cūrē sirutusī'rīti?

²⁸ Cū tojo yu'ticā tu'orā, cūrē tu'ticārā niwā:

—Mū'u cūrē sirutuya. Ūsā pūrīcā Moisé dutisere siruturāti.

²⁹ Ūsā masī'i, Ō'acū Moisére ucūcu niwī. Cū pe'ema “Tocjūpū nimi”, niña marī'i.

³⁰ Cū narē nicū niwī:

—A'yóne. ¿Musā yū'ure caperi ī'acā wee'cure masīweti?

³¹ Marī añurō masī'i, Ō'acū ña'arārē na sērīserē yu'titisami. Cūrē ējōpeorā, cū uaro weerā dia'cūrē yu'tisami.

³² Ne ni'cāti “Ni'cū wī'magūputa caperi ī'atigu bajua'cure ī'acā weepū” nicā tu'ono'ña marī'i.

³³ Cū Ō'acū o'óti'cu nígu, yū'ure caperi ī'acā weetiboapī.

³⁴ Na cūrē nicārā niwā:

—¿Mū'u ne waroputa ña'agū bajua'cu mijī ūsārē weresī'rīti? Cū na me'rā nisetimi'cure na me'rā ninemodutiticārā niwā.

Jesú masārē “Caperi bajuno'tirā weronojō nima” nise ni'i

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cō'awīrō'quere tu'owī. Tojo weegu cūrē bocaejagu, niwī:

—¿Mū'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure ējōpeoti?

³⁶ Cū Jesure yu'tiwī:

—Wioḡu, ¿noanojō niti cū? Yū'u cūrē ējōpeosī'rīsa'a. Wereya.

³⁷ Jesú cūrē niwī:

—Mū'u ī'atoja'a. Yū'u mū'u me'rā ucūgūta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Jesú tiro ejaque'a, cãrẽ niwĩ:

—Wioгу, му'urẽ ãjõpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwĩ:

—Yu'u a'ti turipure queoro besegu a'tiwu. Masã na ña'arõ weesere masõtima. Õ'acũ masãrẽ yu'rũomi nise quẽ'rãrẽ masõtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronojõ nima. A'tere masĩdutigu, ãjõpeocã uagu a'tiwu. Æpẽrã “Õ'acũ ye quetire masĩ'i”, ni wãcũsama. Náta caperi ã'atirã weronojõ dojosama, niwĩ Jesú.

⁴⁰ Tojo nicã tũ'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu nirã a'tiro niwã:

—¿Ësã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronojõta niti?

⁴¹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronojõ nírã pũricã, musã bu'iri moobosa'a. Musã “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesú.

10

Jesú oveja co'tegu me'rã queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masãrẽ bu'egu, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjãta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegu na sã'rĩsãaca sopepũre queoro sãjãasami. Æpẽrã ovejare yajasĩ'rĩrã pe'e sope marĩrõpu sãjãasama.

³ Sopere co'tegu oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tũ'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropu sirutuwijaasama.

4 Narē pijiwijaatojagu, na duporo u'mutāwā'cāsami. Cũ ucūsere tū'omasīrā, cũ be'ro sirutuque'asama.

5 Apīpūre na ī'amasītigūre sirututisama. Cũ ucūsere tū'omasītirā, no'o uaro du'tistea wa'asama, niwī Jesú.

6 Fariseo masā a'te cũ queose o'osere tū'omasītiwā.

Jesú oveja co'teme'rīgũ weronojō nimi nise ni'i

7 Na tū'oticā ī'agũ, Jesú narē ninemowī tja:

—Diacjāta nigūti. Yū'u oveja sājāarī sope weronojō ni'i.

8-9 Oveja sopere sājāarā weronojō yū'ure sirutu ējōpeorā yū'rūono'rāsama. Oveja weronojō uiro marīrō nīmasīrāsama. Na uasere bocarāsama. Āpērā yū'u duporo a'ti'cārā ña'arā, ovejare yajari masā weronojō nicārā niwā. Tojo weerā oveja pe'e na ucūsere tū'omasītirā, narē sirututicārā niwā.

10 »Ovejare yajari masā narē yaja, wējēsī'rīsama. Yū'u pūrīcā narē catisere o'ogu a'tiwū. E'catiyū'rūmajāto nígũ, narē tojo weewū.

11 »Yū'u ovejare añurō co'teme'rīgũ weronojō yū'ure ējōpeorārē añurō co'te'e. Añurō co'tegu cũ yarā ovejare a'tiro weesami. Narē mejēcā wa'acā cā'mota'agu wērīmasīsami.

12 Apī pe'e cũ da'rase wapa wapata'ase dia'cūrē wācūsami. Cũ narē co'tegu waro nitigu yai a'ticā, totā cō'anū'cō, wa'a wa'asami. Cũ yarā nitiyucā, tojo weesami. Yai a'ti, narē ñe'e, nūrūstepe'ocā'sami.

13 Cũ wapata'ase dia'cũrẽ wãcũgũ, tojo weesami. Cũ yarã nitiyucã, ovejare wãcũnrũtisami.

14-15 »Yũ'ũ oveja añurõ co'teme'rĩgũ weronojõ ni'i. A'tiro ni'i. Yũ'ũ pacu yũ'ure masĩmi. Yũ'ũ quẽ'rã cũrẽ masĩ'i. Te weronojõ yũ'ũ quẽ'rã yarã ovejare masĩ'i. Na quẽ'rã yũ'ure masĩma. Yũ'ũ na ye niatjere wẽrĩ, narẽ yũ'rũoguti.

16 Æpẽrã quẽ'rã judío masã nitimirã, yarã nima. Na quẽ'rã neono'o, yũ'ure ãjõpeosiruturãsama. Nipe'tirã yũ'ure ãjõpeorã ni'cã curua nirãsama. Yũ'ũ ni'cũta narẽ co'tegu nigũsa'a.

17-18 »Yũ'ũ pacu yũ'ure ma'imi. Yũ'ũ masãrẽ wẽrĩ yũ'rũoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cũ yũ'ure wẽrĩcã weemasĩtisami; yũ'ũ uaro me'rã wẽrĩgũti. Yũ'ũ wẽrĩmasĩ'i. Be'ro masãmasĩ'i tja. Yũ'ũ pacu yũ'ure a'tirota weedutiwĩ, niwĩ Jesú.

19 Judío masã cũ tojo nicã tũ'orã, cũrẽ ni'cãrõnojõ wãcũtiwã.

20 Ni'cãrẽrã cũrẽ niwã:

—¿De'ro weerã musã cũrẽ tũ'oti? Maatigu weemi. Wãtĩ sãjãno'cu nimi, niwã.

21 Æpẽrã pe'e “Wãtĩ sãjãno'cu tojo ucũtibosami. Wãtĩ sãjãno'cu caperi ã'atigure ã'acã weemasĩtisami”, niwã.

Judío masã Jesure uati'que ni'i

22 Pu'ecu nirĩ cura Jerusalẽpu judío masã bosenuũ weepeerã weewã. Duporocjãrã Õ'acũ wi'ire bosenuũ weepeqũere wãcũsiruturi nuũ niwã.

23 Ti bosenuũrẽ Jesú Õ'acũ wi'ipu wa'awĩ.

24 Cã Salomó wãmetiri tucũpu sãjãa yu'rutẽrĩrĩ cura judío masã wiorã cãrẽ añurõ be'toanu'cã wa'awã. Cãrẽ sãrĩtĩña'wã:

—Mu'u Õ'acũ o'ó'cu ni'i nisere ne diacjũ werewe'e. ¿De'ro nicã mu'u ãsãrẽ queoro weregusari? Mu'u Õ'acũ bese'cu ni'i nígũ, diacjũta ãsãrẽ wereya.

25 Jesú narẽ niwĩ:

—Weremiwũ. Yu'ure ãjõpeotiwu. Yu'u wee'ose yu'u pacu dutise me'rã yu'u Õ'acũ bese'cu nisere musãrẽ ï'o'o.

26 Yu'u musãrẽ toduporo ní'caronojõta yarã oveja niwe'e. Tojo weerã yu'ure ãjõpeowe'e.

27 Yarã oveja yu'ure ï'amasĩma. Yu'u quẽ'rã narẽ ï'amasĩ'í. Na yu'ure ãjõpeosirutuma.

28 Narẽ catinu'cũsere o'o'o. Na pecame'epu wa'asome. Yu'u narẽ co'tenu'cũcũti. Ne ni'cũ, yarãrẽ yu'ure ã'mamasĩsome.

29 Narẽ yu'u pacu o'ocu niwĩ. Cã nipe'tirã nemorõ tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cũ yu'u pacu cuorãrẽ cãrẽ ã'mamasĩsome.

30 Yu'u pacu me'rã ãsã ni'cũpũta ni'i, niwĩ Jesú.

31 Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã ãtãperi me'rã cãrẽ doquewẽjẽsĩ'rĩmiwã.

32 Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u pacu tutuase me'rã musã ï'orõpu peje añuse wee'owũ. ¿Ñe'enojõ weese ye bu'iri yu'ure doquewẽjẽsĩ'rĩti?

33 Na Jesure niwã:

—Mu'u añurõ weese ye bu'iri wẽjẽsome. Õ'acũrẽ mu'u ña'arõ ucũse ye bu'iri wẽjẽsĩ'rĩsa'a. Mu'u umu nimigũ, Õ'acũ

weronojō nisī'rī'i. Te ye bu'iri mæ'urē wējērāti, niwā.

³⁴ Jesús narē niwī:

—Mūsā dutise wa'teropure Ō'acū ní'quere a'tiro ojano'caro niwū: “Mūsā Ō'acū weronojō ni'i.”

³⁵ Marī masī'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere “Tojo nima'acārō wee'e”, nita basiowe'e. Ō'acū cū dutise o'o'cārārē a'tiro nicu niwī: “Mūsā Ō'acū weronojō ni'i”, nicu niwī.

³⁶ Ō'acū yu'ure besetjāgū, a'ti turipure o'ówī. Tojo nimicā, “Yu'u Ō'acū macū ni'i” ní'que bu'iri mūsā pe'e yu'ure “Ō'acūrē ña'arō ucūami”, niaru. Tojo niwe'e.

³⁷ Yu'u pacu duti'caronojō weeticāma, yu'ure ējōpeoticā'ña.

³⁸ Cū duti'caronojō weecā pūrīcārē, yu'ure ējōpeotimirā, yu'u weeī'osere ējōpeoya. Mūsā tere ējōpeorā, yu'u pacu yu'upure nimi nisere masīrāsa'a. Tojo nicā yu'u, cū me'rā ni'cūta ni'i nisere masīrāsa'a, niwī Jesús.

³⁹ Na cūrē bu'iri da'reri wi'ipū miasī'rīmiwā tja. Cū pe'e narē du'tiwā'cā wa'awī.

⁴⁰ Be'ro Jesús Jordā siaquijipū pē'awī. Topure Juā wāmeyeri masū wāmeyecū'caropū tojaque'awī.

⁴¹ Pājārā Jesure ī'arā etarā, a'tiro niwā:

—Juā wāmeyeri masū ucūgū, ne cārō weeī'otimigū, ā'rī cjasere diacjūta ucūcūwī, niwā.

⁴² Topure pājārā Jesure ējōpeowā.

11

Lázaro cũ wēř'ique ni'i

¹ Jesú Jordã siaquijipũ nirĩ cura Lázaro wãmetigũ cũ ya macã Betaniapũ dutitigũ weecu niwĩ. Cũ ma'miosãnumia Maríã, Marta na quē'rã ti macãputa nicãrã niwã.

² Co Maríata niwõ Jesure cũ du'pocãrĩpũ u'mutise piopeo, co poari me'rã tuucoe'co.

³ Lázaro ma'miosãnumia cũ pũrõ nicã ĩ'arã, ãpērã me'rã Jesure queti o'ócãrã niwã:

—Wiogũ, mu'ũ me'rãcjũ uputu waro nimi, ni o'ócãrã niwã.

⁴ Jesú te quetire tu'ogũ, niwĩ:

—Cũ dutitigũ wēřyapatidijasome. Cũ tojo wēřise me'rã Ō'acũ tutuasere ĩ'ano'rõsa'a. Yu'ũ Ō'acũ macũ quē'rãrẽ masã a'tiro nirãsama: “Cũ tutuagũ nimi”, nirãsama, niwĩ.

⁵ Jesú narẽ ma'imigũ, maata wa'atiwĩ.

⁶ Te quetire tu'óca be'ro pua numũ topure tojaque'anemowĩ tja.

⁷ Be'ro cũ ũsãrẽ niwĩ:

—Te'a Judeapũ tja.

⁸ Ũsã cũrẽ niwũ:

—Ũsãrẽ bu'egũ, sõ'onícatero tocjãrã judío masã ũtãperi me'rã mu'urẽ doquewējēsĩ'rĩmiwã. ¿Mu'ũ topũ wa'asĩ'rĩsari tja?

⁹ Jesú yu'ũ pacũ da'rase cũu'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerã yu'ure wējēsosome yujupũ nígũ, queose me'rã a'tiro werewĩ:

—Ni'cã umucore doce horari bo'reyu'u. Marĩ umucopũ sjarã, buruque'atisa'a. A'ti umuco bo'reyucã, tojo weesa'a.

10 Na'itĩ'arõpu sjarã pũrĩcã, na wa'aro ba-jutise ye bu'iri pu'atuu, buruque'asama. Na sĩ'ose marĩse ye bu'iri tojo wa'asama.

11 Be'ro Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Marĩ me'rãcjũ Lázaro cãrĩa wa'apu. Yu'u cãrẽ wã'cõgũ wa'agusa'a.

12 Æsã cãrẽ niwũ:

—Wioḡu, cũ cãrĩcã, añu nisa'a. Cũ cãrĩca be'ro soo, yu'rũḡusami.

13 Jesú Lázaro cãrĩa wa'apu níḡũ, wẽrĩa wa'apu nisĩ'rĩḡũ weecu nimiwĩ. Æsã pe'e cãrĩse warore wãcũcãti.

14 Æsã tu'oticã, Jesú ùsãrẽ diacjũ werewĩ:

—Lázaro wẽrĩa wa'apu.

15 Marĩ topu niticã, añu'u. Yu'u e'cati'i; añu nirõsa'a musãrẽ. Totá musã nemorõ ãjõpeorãsa'a. Te'a marĩ cãrẽ ĩ'arã, niwĩ.

16 Tomás “Su'rua'cu” na nino'ḡũ ùsãrẽ niwĩ:

—Marĩ quẽ'rã te'a. Jesure na wẽjẽcã, cũ me'rãta wẽrĩrã wa'arã, niwĩ.

Jesú wẽrĩ'cãrãrẽ masõ, catise o'ose ni'i

17 Jesú Lázaro ya macãpu etagũ, cãrẽ ùtã tutipũ sĩosõrõcũu'quere tu'owĩ. Cãrẽ tojo wéeca be'ro ba'paritise numurĩ yu'rũcaro niwũ.

18 Lázaro ya macã Betania Jerusalẽ pu'toacã niwũ. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwũ.

19 Tojo weerã Jerusalẽcjãrã pãjãrã Marta, Mariãre ĩ'awãcũtutuato nĩrã na tíropu wa'acãrã niwã.

20 Marta Jesú etasere tu'ogo, cãrẽ põtẽrĩḡõ ejawõ. María pe'e wi'ipũ tojaco niwõ.

21 Marta Jesú tiro etago, cãrẽ niwõ:

—Wiogu, mu'u a'topu nicã, yu'u acabiji wērītiboapĩ.

²² Yu'u masĩ'i, Ō'acũ nipe'tise mu'u sērīsere o'osami, niwõ.

²³ Jesú core niwĩ:

—Mu'u acabiji masãgũsami.

²⁴ Co cūrē niwõ:

—Yu'u masĩ'i, a'ti umuco pe'ticã, nipe'tirã wērĩ'cãrã masãrĩ curapu masãgũsami.

²⁵ Jesú core niwĩ:

—Yu'u wērĩ'cãrãrē masõ, catise o'ogu ni'i. Yu'ure ějõpeogu wērĩ'cupu nimigũ, catigusami tja.

²⁶ Ni'cãrõacãrē catirã yu'ure ějõpeorã wērĩrã, wērĩdojasome. ¿Mu'u a'tere ějõpeoti?

²⁷ Co cūrē niwõ:

—Wiogu, mu'urē ějõpeo'o. Mu'u Ō'acũ bese'cu Cristo, Ō'acũ macũ ni'i. Mu'u “Ni'cũ masũ a'tiacju niapu” ní'cu ni'i, niwõ.

Lázaro masãpe pũ'to Jesú cũ uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rã ucũca be'ro co acabijo Mariare pijigo wa'awõ. Core ãpẽrã tu'otiropu a'tiro nico niwõ:

—Marĩrē bu'egu etatojami. Mu'urē pijiduti-ami.

²⁹ Co tojo nicã tu'ogo, cũ tiropu maata a'tico niwõ.

³⁰ Jesú Martare põtẽrĩ'caroputa niwĩ. Macãpũre pi'atiwĩ yujupu.

³¹ María co ya wĩ'ipũre sojaro me'rã wijaatico niwõ. Tojo weecã ĩ'arã, judío masã topu si-jarã eja'cãrã core sirutucãrã niwã. “Co acabiji

masãpepu utigo wa'ago weesamo", ni wãcũcãrã nimiwã.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cũ ye du'pocãrĩ tiropu paamu'rĩque'awõ. Cũrẽ niwõ:

—Wiogu, mu'ũ a'topu nicã, yu'ũ acabiji wẽrĩtiboapĩ.

³³ Jesú co uticã ã'agũ, core sirutu'cãrã uticã ã'agũ, uputu bujaweti, pajaña'wĩ.

³⁴ Narẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿No'opu cũrẽ sĩosõrõcũurĩ? niwĩ.

Na cũrẽ "Te'a ã'arã", niwã.

³⁵ Topu wa'agu, Jesú quẽ'rã utiwĩ.

³⁶ Cũ uticã ã'arã, ni'cãrẽrã judío masã niwã:

—Ï'aña. ¿Upututa cũrẽ ma'ipari? niwã.

³⁷ Æpẽrã a'tiro niwã:

—¿Ã'rĩ caperi ã'atigure yu'ru'cu Lázarore wẽricã weetibopari? niwã.

Jesú Lázarore wẽrĩ'cãpũre masõ'que ni'i

³⁸ Jesú pũrõ bujawetise me'rã Lázaro masãpepu wa'awĩ. Ti masãpe ãtã tuti niwũ. Ti tuti sope pu'to ãtãgãjo me'rã cã'mota'ano'wũ.

³⁹ Jesú narẽ niwĩ:

—Tuupãoña.

Marta cũrẽ niwõ:

—Wiogu, ãrĩ nisami. Cũ wẽrica be'ro ba'paritise numũrĩ yu'ru'ũ.

⁴⁰ Jesú core niwĩ:

—Mu'urẽ weremiapu. "Yu'ure ãjõpeogo, Õ'acũ tutuasere ã'agõsa'a", nimiapu, niwĩ.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pãowã. Jesú u'mũsepu ã'amorõ, Õ'acũrẽ niwĩ:

—Pacɜ, yu'u sērĩ'quere mu'u tu'otojapu. Añu'u.

⁴² Yu'u masĩ'i, mu'u yu'ure tu'onu'cũcã'a. Ā'rã a'topɜ nu'cũrã ye bu'iri sērĩ'i. Mu'u yu'ure o'ó'quere masĩato nígũ, tojo wee'e.

⁴³ Cũ tojo nĩca be'ro pũrõ caricũwĩ:

—Lázaro, wijaatia, niwĩ.

⁴⁴ Tojo nicãta, cũ wijaatiwĩ. Cũ ye omocãrĩ, cũ ye du'pocãrĩrẽ su'ti me'rã du'reno'cu niwĩ. Cũ diapoa quẽ'rã su'ti casero me'rã omano'caro niwũ. Tojo weegɜ Jesú narẽ niwĩ:

—Cũrẽ pãa, du'uo'oya.

Judío masã wiorã Jesure wějēsĩ'rĩ'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pãjãrã judío masã María me'rã ba'patiwã'cãti'cãrã cũ tojo weesere ĩ'arã, Jesure ějõpeowã.

⁴⁶ Āpẽrã pe'e ějõpeoronojõ nĩrã, cũ tojo wee'quere fariseo masãpũre weresãrã wa'awã.

⁴⁷ Tojo weerã fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Na pa'ia wiogɜ cũ me'rãcjãrã nirõpɜ nerẽcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerãsari marĩ? Jesú peje añuse weeĩ'ogũ weemi.

⁴⁸ Marĩ cũrẽ cã'mota'aticã, nipe'tirã cũrẽ ějõpeorãsama. Romano masã wiorã a'tirãsama. A'ti, marĩ wiorã nise, Ō'acũ wi'i quẽ'rãrẽ cõ'arãsama.

⁴⁹ Ni'cũ na me'rãcjũ Caifá wãmetigɜ ti cũ'marẽ pa'ia wiogɜ nicɜ niwĩ. Cũ narẽ nicɜ niwĩ:

—Masã ne tu'omasĩwe'e.

50 Nipe'tirã masã marĩ ya di'tacjãrã wẽrĩcã, ña'a nibosa'a. A'tiro weecã, añusa'a. Ni'cũ nipe'tirã ye bu'iri wẽrĩbosacã, marĩrẽ añurõsa'a, niwĩ.

51 Caifá cũ basu wãcũse me'rã tojo niticũ niwĩ. Ti cũ'ma cũ pa'ia wiogũ nicã, Õ'acũ cãrẽ tojo wãcũse o'ocũ niwĩ. Tojo nígũ, Judea di'tacjãrãrẽ Jesú wẽrĩbosagũsami nígũ, tojo nicũ niwĩ.

52 Jesú ti di'tacjãrã dia'cũrẽ wẽrĩbosaticũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ põ'rã cũrẽ ãjõpeoajãrẽ no'o a-peye di'tapũ nirã quẽ rãrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. Ni'cã curua weesĩrĩgũ tojo weecũ niwĩ.

53 Ti numuta na nerẽ ucũca numũ me'rã na Jesure wẽjẽatjere wãcũyucãrã niwã.

54 Na wẽjẽsĩ'rĩse ye bu'iri Jesú judío masã ñ'orõpũ sijatiwĩ. Judeapũ ní'cũ wijawã'cãwĩ. Ni'cã macã Efraĩ wãmetiri macã yucũ marĩrõ pũ'to nirĩ macãpũ wa'awĩ. Ti macãpũ ãsã tojawũ.

55 Titare Pascua judío masã bosenumũ wa'atjo cã'rõacã dũ'sawũ. Pãjãrã masã Jerusalẽpũ wa'acãrã niwã. Na ti bosenumũ dũporo na ña'arõ wee'quere coeyurã wa'acãrã niwã.

56 Jesure ñ'asĩ'rĩrã a'macusicãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ nĩrã, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Musã tu'oña'cã, ¿apetero weegũ cũ a'tigusari?

57 Fariseo masã, pa'ia wiorã masãrẽ a'tiro duticãrã niwã:

—Musã Jesú topũ niapũ nisere masĩrã, ãsãrẽ wereya. Na werecã, bu'iri da'reri wi'ipũ Jesure miarãti nĩrã, tojo nicãrã niwã.

12

Jesure María ɯ'mʉtise piopeo'que ni'i
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenuṃɯ wa'atjo seis nʉmʉrĩ du'sawɯ. Titare Jesú Efraĩpɯ ní'cɯ Beta-nia wãmetiri macãpɯ wa'awĩ. Todɯporo ti macãpɯta Jesú Lázarore masõwĩ.

² Tocjãrã Jesure bosenuṃɯ weepeowã. Marta ba'asere etiwõ. Na pãjãrã wa'terore Lázaro quẽ'rã Jesú me'rã ba'adujiwĩ.

³ ʉsã ba'ari cura María pajicja ɯ'mʉticja nardo wãmetise wapabɯjusere poseticjare Jesú tiro miitiwõ. Miiti, cã du'pocãrĩpɯ piopeowõ. Be'ro co poari me'rã tuucoewõ. Ti wi'i nipe'tiropɯ ɯ'mʉtise'sa wa'awɯ.

⁴ Co tojo weecã ĩ'agũ, Juda Iscariote ʉsã me'rãcjũ be'ropɯ Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'oacjɯ a'tiro niwĩ:

⁵ —¿De'ro weego a'te ɯ'mʉtisere duatiati? Tere duago, ni'cã cũ'ma da'rase wapa weronojõ wapata'aboapã. Te niyerure pajasecɯorãrẽ o'oboapã, niwĩ.

⁶ Cũ pajasecɯorãrẽ ma'ígũ mejẽta, tojo niwĩ. Yajasebucɯ niwĩ. Cũ ʉsã niyerure co'tegɯ niwĩ. Ti ajuropɯ ʉsã niyeru sãa'quere yajamɯjãcũwĩ.

⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Co ɯaro weeato. Co yɯ'ɯre yaatjere wãcũgõ, tojo weeamo.

⁸ Mʉsã pajasecɯorãrẽ o'onu'cũmasĩrãsa'a. Be'ropɯ yɯ'ɯ pũrĩcãrẽ o'omasĩsome. Yɯ'ɯ a'to nidojacjɯ niwe'e, niwĩ Jesú.

Judío masã wiorã Lázarore wẽjẽsĩ'rĩ'que ni'i

⁹ Pājārā judío masā Jesú Betaniapɯ nise quetire tɯ'ocārā niwā. Tojo weerā Jesure, cū masō'cɯ Lázaro quē'rārē ĩ'arā a'ticārā niwā.

¹⁰⁻¹¹ Lázarore masōse ye bu'iri pājārā judío masā Jesure ējōpeowā. Cūrē ējōpeorā, pa'ia wiorā dutise doca nimi'cārā dɯcawatia wa'awā. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorā Jesure na wējēsī'rīrōnojōta Lázaro quē'rārē wējēsī'rīwā.

Jesú Jerusalēpɯ pi'a'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masā bosenuɯmūrē ĩ'arā wa'arā pājārā masā Jerusalēpɯre wa'acārā niwā. Na etáca numɯ ape numɯ pe'e Jesú wa'atje quetire masīcārā niwā.

¹³ Tojo weerā pūrī opa querire dute, cūrē pōtērīrā a'ticārā niwā. Na a'tiro caricūwā'cātiwā:

—Marī wiogure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ócure añurō wa'ato. Cū marī Israe curuacjārā wiogɯ nimi, niwā.

¹⁴ Jesú Ō'acū ye queti ojáca pūrīpɯ ní'rōnojōta burrore ĩ'agū, cū bu'ipɯ mɯjāpejawī. Zacaría todɯporocjū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū a'tiro ojacɯ niwī:

¹⁵ Mɯsā Jerusalēcjārā, uiticā'ña.

Ī'aña, mɯsā wiogɯ burro bu'ipɯ pesawā'cātimi, ni ojacɯ niwī.

¹⁶ A'te oja'quere ũsā cū bu'erā ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticāti. Be'ro ɯ'mɯse cū mɯjāáca be'ropɯ ũsā masīwū. “Ō'acū ye queti ojáca pūrīpɯ ní'caronnojōta cūrē queoro wa'awɯ”, niwū.

17 Jesú Lázarore masōgũ, cũ pijiwĩrōcã ĩ'a'cãrã ãpẽrãrẽ wereturiacãrã niwã.

18 Tojo weerã cũ weeĩ'o'quere ãjõpeorã, Jesure põtẽrĩrã a'ticãrã niwã.

19 Fariseo masã pe'e tojo weecã ĩ'arã, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Ī'ati mäsã? Nipe'tirã cũ me'rã wa'arã weema. ¿Marĩ de'ro weebosau? niwã.

Griego masã Jesure ĩ'asĩ'rĩ'que ni'i

20 Jerusalẽpu Pascua bosenuму nicã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽ'cãrã wa'terore ni'cãrẽrã griego masã niwã.

21 Na Jesure ĩ'asĩ'rĩrã Felipe tiro a'tiwã. Felipe Betsaida Galilea di'tapũ nirĩ macãcjũ niwĩ. Na cũrẽ a'tiro niwã:

—Jesure ĩ'asĩ'rĩsa'a.

22 Na tojo nicã tu'ogu, Felipe Andrére weregu wa'awĩ. Be'ro pũarãpu wa'a, Jesure wererã wa'awã.

23 Na griego masã ĩ'asĩ'rĩsere tu'ogu, Jesú niwĩ:
—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu wẽrĩ masãmujãatjo cã'rõ du'sa'a.

24 Diacjũta nigũti. Ni'cũ otese capere oteti-bosami. Te oteticã, mejãrõta tojasa'a. Te peri otecã pũricãrẽ, di'tapũ boa wa'asa'a. Be'ro pĩ'rĩ, pupi, peje ducatisa'a. Te peri weronojõ yu'u wẽrĩgũsa'a. Yu'u wẽrĩse me'rã pãjãrã Õ'acũ põ'rã wa'arãsama.

25 No'o a'ti umucopãre cũ catiri umucore ma'iyu'rugũ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. No'o cũ catiri umucore ma'itigu pe'e u'musepu catinu'cũgũsami.

26 Yũ'u dutisere weesĩ'rĩgũ, yũ'ure sirutuato. Cũ yũ'u niatjopure yũ'u me'rã nigũsami. Yũ'u dutisere weesirutuganojõrẽ yũ'u pacu añurõ weegusami, niwĩ Jesú.

Jesú cũ wẽrĩatjere ucũ'que ni'i

27 Jesú niwĩ:

—Ni'cãrõacã yũ'u pũrõ bujaweti'i. ¿De'ro nigũsari? “Pacu, yũ'ure ña'arõ wa'atjere yũ'rũoya” ¿nigũsari? Nisome. Yũ'u tereta pi'eti, wẽrĩgũ a'tiwũ.

28 Pacu, mũ'u tutuasere ñ'oña, niwĩ Jesú. Cũ tojo níca be'ro ni'cũ u'musepu ucũdijosere tũ'owũ. A'tiro niwĩ:

—Yũ'u tutuasere ñ'otojawũ. Ñ'onemogãti tja, niwĩ.

29 Masã topu nirã cũ ucũ'quere tũ'orã, “Bũpo busuami”, niwã. Ñpẽrã “Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ Jesure ucũami”, niwã.

30 Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ure tũ'odutigũ mejẽta ucũami. Musã pe'ere tũ'odutigũ ucũami.

31 Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bese, bu'iri da'regusami. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ dutigũ wãtĩ cõ'awĩrõno'gũsami.

32 Apeye quẽ'rãrẽ yũ'ure na u'muarõpu tu-umorõnũ'cõcã, nipe'tirãrẽ yũ'u tiropu a'ticã weeguti, niwĩ Jesú.

33 Tojo nígũ, yũ'u curusapu wẽrĩgũsa'a nígũ, tojo niwĩ.

34 Masã tere tũ'orã, a'tiro niwã:

—Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ na bu'eĩ'ocã, a'tiro tũ'ono'wũ: “Ō'acũ bese'cu Cristo catinu'cũcũsami.” ¿De'ro weeacũ mũ'ũ pe'e tja “Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ʘ'muarõpũ tuumorõnũ'cõno'gũsami”, niti? Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ¿noanojõ niti? ni sērĩtiña'wã.

³⁵ Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yũ'ũ masãrẽ Ō'acũ yere añurõ masĩcã wee'e. Yoaticã mũsã me'rã nigũsa'a. Yũ'ũ a'topũ nirĩ curare mũsã yũ'ũ bu'esere ãjõpeoya. Tojo weerã mũsã wãcũña marĩrõ na'itĩ'arõpũ sijarã weronojõ wa'asome. Yũ'ũre ãjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nima. Na weesere “A'tiro pe'e ʘ'a'a”, nímasĩtisama.

³⁶ Yũ'ũ sĩ'ose weronojõ nigũ mũsã tiropũ ni'i. Yũ'ũ mũsã tiropũ nirĩ curare yũ'ũre ãjõpeoya. Tojo weerã mũsã quẽ'rã sĩ'orĩ masã weronojõ nirãsa'a. Ō'acũ yere añurõ masĩrãsa'a. Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã weerãsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú narẽ tojo níca be'ro du'tiwã'cã wa'awĩ.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje weeĩ'omicã, judío masã wiorã cãrẽ ãjõpeotiwã.

³⁸ Na ãjõpeoticã, Ō'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ Isaía oja'caronojõta queoro wa'awũ.

Cũ a'tiro ojacũ niwĩ:

Ni'cũnojoõpũta ũsã weresere tũ'otimi.

Ō'acũ tutuase me'rã weeĩ'ocã ĩ'amirã, ne ãjõpeotima, ni ojacũ niwĩ Isaía.

39 Na ne ějōpeomasīti'que quē'rārē Isaía ap-
eropu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojacu
niwī:

40 Ō'acū narē caperi bajutirā weronojō weecu
niwī.

Cū yere tu'omasīticā weecu niwī.

Tojo weerā añurō cū weesere ī'amirā,
ī'amasīticārā niwā.

Cū bu'esere tu'omirā, tu'omasīticārā niwā.

Cū bu'esere ějōpeorā, na ña'arō wee'quere du'u,
acoboJose sērībopā.

Cū narē yu'rūobopī, nicu niwī Isaía.

41 Isaía Jesú tutuasere, cū asistesere ī'agū, cū
ye cjasere tojo ucūcu niwī.

42 Pājārā judío masā Jesure ějōpeowā.
Ni'cārērā wiorā waroputa ějōpeowā. Fariseo
masārē uirā, bajuyoropu Jesure ějōpeosere
ucūtiwā. Ūsārē judío masā na nerērī wi'ipu
nirārē cō'awīrōrī nīrā, tojo weewā.

43 Wiorā Jesure ějōpeomirā, masā pe'ere Ō'acū
nemorō añurō wācūcā ɥawā.

Jesú masārē besese cjasere ucū'que ni'i

44 Jesú nipe'tirā tu'oato nígu, tutuaro ucūwī:

—Yu'ure ějōpeogu yu'u se'sarore ějōpeotimi.
Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu quē'rārē ějōpeomi.

45 Yu'ure ī'agū, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ī'ami.

46 Yu'u sī'ose weronojō ni'i. A'ti nucūcāpūre
yu'ure ějōpeorā na'itī'arōpu tojaticā'to nígu
a'tiwā. Na yu'u bu'esere masīrāsama. Masīrā,
añurō weerāsama.

47 Yu'u bu'esere tu'omirā, tere weetirā, bu'iri
cuorāsama. Yu'u narē bu'iri da'reesome. Yu'u
bu'iri da'regu a'tiwā. Narē yu'rūogu a'tiwā.

48 Yũ'ure ɯatirãnojõ, yũ'u bu'e'quere wee-tirãnojõ Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'ajãpũ nitojama. Yũ'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti ɯmũco pe'ticã, bu'iri da'reno'rãsama.

49 Yũ'u se'saro yũ'u ɯaro bu'ewe'e. Yũ'u pacũ yũ'ure o'ócũ "Tojo ni bu'eya" nirõ bu'e'e.

50 Yũ'u masĩ'i, yũ'u pacũ dutisere ãjõpeorã catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegũ cũ bu'eduti'caronojõta masãrẽ bu'e'e, niwĩ Jesú.

13

Jesú cã bu'erã ye dũ'pocãrĩrẽ coe'que ni'i

1 Judío masã bosenuũ Pascua wa'atjo ni'cã nuũ dũ'sawũ. Jesú cũ a'ti turipũ ní'cũ maata cũ pacũ tiropũ wa'atjere masĩtojawĩ. Cũ, cũ yarã a'ti nucũcãcjãrãrẽ ma'inu'cũcã'wĩ. Cũ wẽrĩse me'rã cũ ɯpũtũ ma'isere ã'owĩ.

2-4 Juda Iscariote, Simó macũrẽ wãtĩ a'tiro wãcũse o'ocũ niwĩ. Jesure ã'atu'tirãpũre o'oduticũ niwĩ. Jesú pe'e pũrĩcã cũ Õ'acũ tiropũ ní'cũ a'tiwũ nisere masĩwĩ. Tojo nicã topũ cũ dajatojaatjere, cũ pacũ cũrẽ wiogũ sõrõatje quẽ'rãrẽ masĩwĩ. A'tiro wéegũ, ẽsã ba'adujiri cura Jesú wã'cãnu'cã, cũ su'ti bu'icjãrõrẽ tuweecũuwĩ. Be'ro marĩ ejerituwũaropũ tuuco-eri caserore dũ'teõ'owĩ.

5 Tu'ajanũ'cõ, acore bapapũ piosãawĩ. Te me'rã ẽsã ye dũ'pocãrĩrẽ coenu'cãwĩ. Be'ro ti casero me'rã bopowĩ.

6 Cũ Simó Pedro ye dũ'pocãrĩrẽ coenu'cãrĩ cura Pedro cũrẽ niwĩ:

—Wiogũ, ¿yé dũ'pocãrĩrẽ coegusari?

7 Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u weesere mu'u tu'omasītisa'a. Be'ropu masīgūsa'a.

8 Pedro cūrē niwī:

—Yé du'pocārīrē mu'u ne coesome.

Jesú cūrē niwī:

—Yu'u coeticā, mu'u yu'u me'rācjū nisome.

9 Simó Pedro cūrē niwī:

—To pūrīcārē yé du'pocārīrē coegu, yé omocārī, ya dupoa quē'rārē coeya.

10 Jesú pe'e cūrē niwī:

—Marī u'áca be'ro apaturi u'aapoya marīsa'a. Sijáca be'ro du'pocārī dia'cūrē tuucoeno'sa'a. Mūsā ū'irī marīrā weronojō ni'i. Tojo nimicā, ni'cū mūsā wa'teropure ña'agū ū'irītigu weronojō nimi, niwī Jesú.

11 Jesú cūrē ī'atu'tirāpure o'oacjare masītojawī. Tojo weegu tojo niwī.

12 Ūsā ye du'pocārīrē coéca be'ro cū bu'icjārō su'tiروه sãña, ejanujãwī tja. Ūsãrē niwī:

—¿Mūsā yu'u weesere tu'omasīti?

13 Mūsā yu'ure “Wiogu, ūsãrē bu'egu” ni pisu'u. Tojota ni'i mūsā nīrōnojōta.

14 Yu'u mūsā wiogu, mūsãrē bu'egu nimigū, mūsã ye du'pocārīrē coeapū. Tojo weerã mūsã quē'rã mejãrōta weeya.

15 Mūsãrē yu'u wee'quere ī'acūu, weesirutuato nīgū a'te queosere wee'opapū. A'merī añurō weeya.

16 Mūsãrē diacjū wereguti. Ne ni'cū da'raco'tegu “Yu'u wiogu yu'rũoro ni'i”, nīmasītisami. Ni'cū o'óno'cu quē'rã cūrē o'ó'cu yu'rũoro nītisami.

17 Musã yu'u du'pocãrĩ coesere masĩrã, a'te yu'u wee'quere wéérã, e'catirãsa'a.

18 »Yu'u musã nipe'tirãpure ucũgũ weewe'e. Yu'u bese'cãrãrẽ masĩ'i. Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nírõnojõta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wã: “Yu'u me'rã ba'adujimigã, yu'ure a'pepũrĩmi”, ni ojano'caro niwã.

19 Yu'u musãrẽ wereyugu wee'e. Tojo weerã yu'u ní'que queoro wa'acã, a'tiro nirãsa'a: “Diacjũta Ô'acũ o'ócũ nipi”, nirãsa'a.

20 Musãrẽ queoro wereguti. Yu'u o'ócãrã weresere tu'o ãjõpeorã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeorãta weesama. Yu'ure ãjõpeorã, yu'ure o'ócũ quẽ'rãrẽ ãjõpeosama, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'ure ĩ'atu'tirãpure Juda o'ogusami” nise ni'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Jesú ãsãrẽ wéréca be'ro uputu bujawetiwĩ. Tu'ota basiorota werewĩ:

—Diacjũta nigũti. Ni'cũ musã wa'teropu yu'ure ĩ'atu'tirãrẽ o'ogusami, niwĩ.

22 Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã ¿noarẽ tojo nigũ weeti? nĩrã, mejõ a'merĩ ĩ'adujicã'wã.

23 Yu'u Juã Jesú ma'ino'gũ cũ pu'to dujiwã.

24 Tojo weegu Simó Pedro Jesure sãrĩtiña'dutigũ sĩopuawĩ.

25 Yu'u cũ pu'toacã mu'rĩwã, cãrẽ sãrĩtiña'wã:

—Wiogu, ¿noanojõ niti cũ?

26 Jesú yu'ure niwĩ:

—Yu'u pã yosó'ono'gũ nigũsami. Cũ tojo níca be'ro Simó macũ Juda Iscariotere yosó'owĩ.

27 Cũ tojo wéeca be'ro wātī Judare sājāacu niwī. Jesú cūrē niwī:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

28 Ūsā nipe'tirā topu ba'adujirā, cũ tojo nisere tu'omasīticāti.

29 Ni'cārērā a'tiro wācūwū: “Juda cũ niyerure co'tegu niyucā, Jesú cūrē apeyenojō bosenu mu cjasere duudutigu weepī, o pajasecuorārē niyeru o'odutigū o'odutiapī”, niwū.

30 Juda cũ pārē ñe'éca be'ro ūsā tiropu ní'cu wijaa wa'awī. Cũ wijaari cura ñamipū niwū.

A'merī ma'idutise ni'i

31 Juda wa'áca be'ro Jesú ūsārē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigupure yu'u tutuasere ī'ono'rōsa'a. Ō'acū tutuase quē'rā yu'u me'rāta ī'ono'rōsa'a.

32 Yu'u Ō'acū tutuasere ī'ocā, cũ quē'rā yu'u tutuasere maata ī'ogūsamī.

33 Yu'u me'rācjārā, cā'rō musā me'rā nituogusa'a. Musā yu'ure a'marāsa'a. Yu'u judío masārē toduporopure ní'caronojōta musārē ni'cārōacā nigūti. Yu'u wa'atjopure musā wa'amasītisa'a.

34 Musārē apeye ma'ma dutise cūgūti. Yu'u musārē ma'irōnojōta a'merī ma'īna.

35 Musā a'merī ma'icā, āpērā nipe'tirā musārē yu'u bu'erā nisere masīrāsama, niwī Jesú.

Jesú Pedrore “Mu'u yu'ure ‘Masīwe'e' nigūsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Simó Pedro cūrē sērītiña'wī:

—Wioḡu, ¿no'opu wa'agusari?

Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacā yu'u wa'atjopure mu'u wa'amasītisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrē niwī tja:

—Wiogu, ¿de'ro weeacju yu'u mu'u me'rã maata wa'amasītisari? Yu'u quē'rã mu'u me'rãta wērīmasī'i.

³⁸ Jesú cūrē niwī:

—¿Nirōta yu'u me'rã wērīmasīti? Mu'urē diacjūta nigūti. Cārē'quē cū uuati dūporo yu'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, niwī Jesú.

14

Jesú “Yu'ure ējōpeorã yu'rurãsa'a” ní'que ni'i

¹ Jesú ũsārē a'tiro niwī:

—Musã uputu waro wãcūque'titicã'ña. Õ'acūrē ējōpeoya. Tojo nicã yu'u quē'rārē ējōpeoya.

² Yu'u pacu tiropu musã niatje wi'seri peje ni'i. Te marĩcãma, musārē wereboapã. Topu musã niatjore apoyogu wa'agu wee'e.

³ Musã niatjore apóca be'ro musārē miigũ a'tiguti. Topure musã quē'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

⁴ Musã yu'u wa'atjore masīsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quē'rārē masīsa'a, niwī Jesú.

⁵ Tomás cūrē niwī:

—Wiogu, mu'u wa'atjore masītisa'a. ¿Ũsã de'ro wee masībosau mu'u wa'ari ma'arē?

⁶ Jesú cūrē niwī:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masārē topu wa'acã weegú ni'i. Yu'u masārē diacjũ cjasere masĩcã wee'e. Narē

catinu'cũcã weegú ni'i. Yu'ure ãjõpeorã dia'cũ yu'u pacu tiropu wa'arãsama.

⁷ Musã yu'ure masĩrã, yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩbosa'a. Ni'cãrõacã me'rã cũrẽ masĩ'i. Musã yu'ure ã'arã, cũrẽ ã'arã weronojõ ni'i, niwĩ Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwĩ:

—Wiogu, mu'u pacure ã'oña ãsãrẽ. Cũrẽ ã'ase me'rã dia'cũ ãsãrẽ ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Felipe, yu'u musã me'rã yoacã niwũ. ¿Yu'ure ã'amasĩweti yujupu? Yu'ure ã'agũ yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩmi. ¿De'ro weegu yu'ure "Mu'u pacure ã'oña", niati?

¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rã puarã nimicã, ni'cũpũta ni'i nisere ãjõpeoweti? ¿Cũ yu'upure nimi nise quẽ'rãrẽ ãjõpeoweti? Yu'u ucũsere yu'u se'saro ucũwe'e. Yu'u pacu yu'upure nigũta cũ ãaro ucũmi. Yu'u weese quẽ'rãrẽ yu'u se'saro weewe'e. Cũta cũ ãaro weecã weemi.

¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rã ni'cũta ni'i nisere, cũ yu'upure nisere ãjõpeoya. Tere ãjõpeotirã pũrĩcã, yu'u weese pe'ere ã'ã ãjõpeocureya.

¹² Musãrẽ diacjũta wereguti. Yu'ure ãjõpeorã yu'u wee'caronojõta yu'u wee'quere weesiruturãsama. Totã yu'u pacu tiropu yu'u wa'acãma, a'te nemorõ weerãsama.

¹³ Musã yu'ure ãjõpeocã, nipe'tise musã sãrĩsere o'ogusa'a. Te me'rã yu'u pacu tutuasere masĩato nígũ tojo weegusa'a.

¹⁴ Yu'ure ãjõpeorã, no'o musã sãrĩsere yu'tiguti.

Jesú "Espíritu Santure o'óguti" ní'que ni'i

15 »Musã yu'ure ma'írã, yu'u dutisere weerãsa'a.

16 Musãrẽ yu'u pacure Espíritu Santure sērībosaguti. Cũ musãrẽ weetamuse me'rã wãcūtutuanu'cũcã weegusami. Musã me'rã ninu'cũgũsami.

17 Espíritu Santu musãrẽ queoro bu'egusami. Āpērã a'ti nucũcãcjãrã yu'ure ějõpeotirã cūrẽ masītirāsama. Tojo weerã cūrẽ moorāsama. Musã pūrīcã cūrẽ masī'i. Cũ musã me'rã, musãpũre ninu'cũgũsami.

18 Yu'u musãrẽ cõ'awã'cãsome. Musã me'rã nigũ a'tiguti tja.

19 Cã'rõacã be'ro masã yu'ure ĩ'asome. Musã pūrīcã ĩ'arãsa'a. Yu'u catinu'cũcã'a. Tojo weerã musã quẽ'rã catinu'cũcã'rãsa'a.

20 Yu'u pacu musãrẽ Espíritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yu'u pacu me'rã yu'u nisere masīrãsa'a. Tojo nicã musã yu'u me'rã nisere, yu'u musãpũre nisere masīrãsa'a.

21 Yu'u dutisere weegú diacjũta yu'ure ma'isere ĩ'osami. Yu'ure maigũrẽ yu'u pacu quẽ'rã ma'igũsami. Yu'u quẽ'rã ma'igũsa'a. Cūrẽ yu'u nisetisere ĩ'ogũsa'a, niwĩ Jesú.

22 Apĩ Juda, Iscariote mejẽta Jesure niwĩ:

—¿Wiogu, de'ro weegu mu'u nisetisere ũsã dia'cūrẽ ĩ'ogũsari? ¿De'ro weegu a'ti turicjãrã mu'urẽ ějõpeotirã quẽ'rãrẽ ĩ'oweti?

23 Jesú cūrẽ niwĩ:

—Yu'ure ma'igũ yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cūrẽ ma'igũsami. Ũsã puarãpũta cũ me'rã nirãsa'a.

24 Yũ'ure ma'itigu pe'e yũ'u ucũsere weetimi. Yũ'u ucũse yé mejēta ni'i. Yũ'u pacu yũ'ure o'ó'cu cũ weredutise ni'i.

25 »Yũ'u musã me'rã nígu, a'te nipe'tisere were'e.

26 Yũ'u sērĩcã, yũ'u pacu Espĩritu Santure musãrē o'ógusami. Cũ musãrē weetamu, wãcũtutuanu'cũcã weegusami. Nipe'tise musãrē bu'egusami. Nipe'tise yũ'u musãrē bu'e'quere apaturi wãcũcã weegusami.

27 »Yũ'u ni'cãrõacã musãrē we'eriti'i. Musã ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato. Yũ'u ejerisãjãse me'rã musãrē ejerisãjãcã weeguti. Yũ'u ejerisãjãcã weese a'ti nucũcã cjase weronojõ niwe'e. Tojo weerã "Yũ'u wa'agu wee'e" nisere tũ'orã, bujaweti, wãcũque'titicã'ña.

28 Musã "Yũ'u pacu tiropu wa'agu wee'e" nicã tũ'otojapu. "Be'ro yũ'u musã me'rã nigũ a'tiguti tja" nicã quẽ'rãrē tũ'oapu. Yũ'u pacu yũ'u yũ'rũoro nimi. Musã yũ'ure cũ tiropu wa'ase quetire tũ'oapu. Tere tũ'orã, diacjũta ējõpeorã pũrĩcã, e'catiboapã.

29 Yũ'u musãrē wereyugu weepu. Tojo weerã yũ'u musãrē wereyu'quere queoro wa'acã, "Diacjũta nipĩ", nirãsa'a.

30 Wãtĩ a'ti nucũcãcjãrãrē dutigu a'titojami. Tojo weegu yũ'u yoaticã musã me'rã ucũgũti. Cũ yũ'ure ne cã'rõ dutimasĩtimi.

31 Tojo wa'arota weesasa'a. Yũ'u pacu cũ weeduti'quere weeguti. Yũ'u tojo weecã, a'ti nucũcãcjãrã yũ'u pacure yũ'u ma'isere masĩrãsama. Te'a wa'arã. Wã'cãnu'cãña, niwĩ ũsãrē.

15

Jesú u'segu me'rã masãrẽ queose were'que ni'i

¹ Jesú queose me'rã ùsãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Yũ'u pacu tigure co'tegu nimi.

² Yũ'ure ãjõpeorã tigu cjase dũpuri nima. Õ'acũ u'segure ï'anurũgũ weronojõ niyugu, dũca marĩse dũpurire dũtecõ'asami. Ap-eye dũcatise dũpurire añurõ dũcatiato nígu dũteweenemosami.

³ Mũsã dũcatise dũpuri weronojõ ni'i. Yũ'u bu'e'quere ãjõpeo, yũ'ti'i. Tojo weegu yũ'u pacu mũsã ña'arõ wee'quere cõ'atojawĩ. Mũsã acobojono'cãrãpũ nitoja'a.

⁴ Yũ'u mũsãpũre ninu'cũgũsa'a. Mũsã quẽ'rã yũ'u me'rãcjãrã ninu'cũcã'ña. Ni'cã dũpu yucũgũpũ a'mesũ'atimirõ dũcatitisa'a. A'te weronojõ mũsã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩsome.

⁵ »Yũ'u ní'caronojõta yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Mũsã tigu dũpuri ni'i. Yũ'u me'rã ninu'cũgũ, yũ'u quẽ'rã cãpũre nicã, cũ añurõ weemasĩsami. Mũsã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩtisa'a.

⁶ Yũ'u me'rã ninu'cũtigũ dũtecõ'a'que dũpuri weronojõ nimi. Te ñai'que dũpurire see, pecame'epũ ãjũacõ'ano'sa'a.

⁷ »Mũsã yũ'u me'rã ninu'cũrã, yũ'u bu'esere wãcũrã, Õ'acũrẽ mũsã uasere sãrĩña. Cũ yũ'tigusami.

⁸ Mũsã añurõ wéerã, Õ'acũ añuyũ'rũami nisere ï'orãsa'a. Tojo weerã diacjũta mũsã yũ'u bu'erã nirãsa'a.

⁹ Yũ'u pacu yũ'ure ma'irõnojõta yũ'u quẽ'rã musãrẽ ma'i'i. Yũ'u me'rã ninu'cũña. Tojo weecã, musãrẽ ma'inu'cũgũsa'a.

¹⁰ Yũ'u pacu yũ'ure cũ dutisere weecã, ma'imi. Yũ'u quẽ'rã yũ'u dutisere weecã, musãrẽ ma'igũsa'a.

¹¹ »Yũ'u e'catironojõta musãrẽ e'catiato nígũ tojo ucũ'u. Tojo weerã musã e'catiyũ'rũarãsa'a.

¹² Yũ'u dutise a'tiro ni'i. Yũ'u musãrẽ ma'irõnojõta a'merĩ ma'ĩña.

¹³ Ni'cũ cũ me'rãcjãrãrẽ wẽrĩbosagu, narẽ ma'iyũ'rũasami. Wẽrĩbosase nemorõ ma'ita basiowe'e.

¹⁴ Musã yũ'u dutisere wéerã, yũ'u me'rãcjãrã ni'i.

¹⁵ Yũ'u musãrẽ “Yũ'ure da'raco'terã nima”, nisome. Da'raco'terã na wiogu weesere masĩtisama. Musã yũ'u me'rãcjãrã ni'i. Tojo weegu yũ'u pacu yũ'ure ní'quere werepe'ocã'a.

¹⁶ Musã yũ'ure besetiwu. Yũ'u pe'e musãrẽ besewu. Añurõ weeato nígũ tojo weewu. Musã añurõ weese pe'tisome. Añurõ weecã, musã yũ'ure ãjõpeocã, no'o Õ'acũrẽ sẽrĩsenojõrẽ o'ogusami.

¹⁷ A'teta ni'i yũ'u musãrẽ dutise. A'merĩ ma'ĩña, niwĩ.

Jesú “Yũ'ure ãjõpeocã, ãpẽrã musãrẽ ã'atu'tirãsama” ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ãsãrẽ a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcãcjãrã yũ'ure ãjõpeotirã musãrẽ ã'atu'ticã, yũ'ure ã'atu'timũ'tã'quere wãcũña.

¹⁹ Musã a'ti nucũcãcjãrã waro nicãma, na me'rãcjãrãrẽ ma'irõnojõta musãrẽ ma'ibosama.

Yũ'u musãrẽ na wa'teropũ nirãrẽ besewũ. Musã a'ti nucũcãcjãrã weronojõ niwe'e. Tojo weerã musãrẽ ï'atu'tima.

²⁰ Yũ'u musãrẽ ní'quere wãcũña. Ne ni'cũ da'raco'tegũ “Yũ'u wioğũ yũ'rũoro ni'i”, nımasıtısami. Yũ'ũre ña'arõ weema. Musã quẽ'rãrẽ mejãrõta ña'arõ weerãsama. No'o yũ'u bu'esere tũ'orã, musãrẽ tũ'orãsama.

²¹ Musã yũ'ũre sirutucã ï'arã, nipe'tise ña'asere musãrẽ weerãsama. Yũ'ũre o'ócũre na masıtise ye bu'iri tojo weerãsama.

²² »Yũ'u a'ti di'tapũre narẽ weregũ a'titicãma, bu'iri moobosama. Na ni'cãrõacãrẽ bu'iri cũoma. “Ûsã bu'iri moo'o”, nımasıtısami.

²³ Yũ'ũre ï'atu'tirã yũ'u pacũ quẽ'rãrẽ ï'atu'tima.

²⁴ Ne ni'cũ weetisere na tiropũre peje weeĩ'omiwũ. Yũ'ũre masıdutigũ tojo weewũ. Yũ'u weeĩ'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yũ'u wee'quere ï'awã. Tere ï'amirã, yũ'ũre ï'atu'tiwã. Yũ'u pacũ quẽ'rãrẽ ï'atu'tiwã.

²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nırõnojojõta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicã, yũ'ũre ï'atu'tiwã”, ni ojano'wũ.

²⁶ »Espıritu Santu diacjũ ucũğũ, musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Ûsã yũ'u pacũ me'rã cũrẽ o'órãsa'a. Cũ a'tigũ, queoro yé cjasere musãrẽ weregũsami.

²⁷ Musã quẽ'rã yé cjasere wererãsa'a. Musã ne waropũta yũ'u me'rã nitojawũ. Tojo weerã wererãsa'a, niwĩ Jesú.

16

¹ Jesú ãsãrẽ ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpērã mŭsãrē ña'arõ weerãsama nisere were'e. Yũ'ure ějõpeodu'uticã'to nígũ tojo were'e.

² Mŭsãrē judío masã nerẽwũase wi'seripu nimi'cãrãrē cõ'awĩrõrãsama. No'o mŭsãrē wějẽcõ'aca be'ro a'tiro nirãsama. “Marĩ Ō'acũ uaro weerã wee'e”, nirãsama.

³ Na yũ'u pacure, yũ'ure masĩti'que ye bu'iri mŭsãrē ña'arõ weerãsama.

⁴ Yũ'u wereyugu wee'e. Tojo weerã queoro te wa'acã, mŭsã “Tojota niwĩ”, nirãsa'a.

Espíritu Santu ye cjase ni'i

»Yũ'u mŭsã me'rã nígũ, ne waropure maata a'tere weretiwũ.

⁵⁻⁶ Ni'cãrõacã yũ'ure o'ó'cu tiropũ wa'agu wee'e. Yũ'u tojo nicã tũ'orã, ne ni'cũ yũ'ure “¿No'opũ wa'ati?” ni sērĩtiña'we'e. Mejõ bujawetiwioriticã'a.

⁷ Yũ'u mŭsãrē diacjũta nigũti. Yũ'u wa'acã, mŭsãrē añu nirõsa'a. Yũ'u mŭsãrē Espiritu Santure o'ógusa'a. Yũ'u wa'aticãma, cũ mŭsãrē weetamugũ, mŭsã me'rã nigũ a'titibosami.

⁸⁻¹¹ »Espíritu Santu yũ'ure ějõpeotirãrē a'tiro masĩcã weegusami. “Ësã ña'arã ni'i”, ni tũ'oña'cã weegusami. Apeye, yũ'u diacjũ weegú ni'i nisere ĩ'ogũsami. Yũ'u pacũ tiropũ wa'ase me'rã tere ĩ'ogũsami. Yũ'u topũ wa'acã, yũ'ure ĩ'asome. Tojo nicã yũ'ure ějõpeotirãrē Ō'acũ bu'iri da'reatjere ĩ'ogũsami. A'tiro masĩrãsama: “Wãtĩ, a'ti nucũcãcjãrãrē dutigu Ō'acũrē bu'iri da'reno'acjũ nitojami”, nirãsama.

12 »Yũ'u musârê peje werese cœomi'i. Ni'cârôacârê musã tu'omasĩtibosa'a. Tojo weegu werewe'e.

13 Espíritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cũ diacjũ ucũgũ nimi. Cũ se'saro ucũsome. Ô'acũ ucũsere, cũ tu'o'quere were-turiagusami. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrê musârê wereyugusami.

14 Espíritu Santu yũ'ure añurõ ucũgũsami. Yé cjasere musârê masĩcã weegusami.

15 Nipe'tise yũ'u pacu cœose yé ni'i. Tojo weegu Espíritu Santu musârê yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cãrã e'catirãsama nise ni'i

16-17 »Cã'rôacã be'ro musã yũ'ure ï'anemosome. Be'ro ï'arãsa'a tja. Yũ'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anĩrõsa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, ũsã ni'cãrẽrã a'merĩ ucũwũ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ tojo nise?

18 “Cã'rôacã be'ro” cũ nise ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? Ñe'enojõrê ucũgũ ucũsamigu, masĩtisa'a, niwũ.

19 Jesú ũsã tojo nisere masĩgũ, ũsãrê niwĩ:

—Yũ'u “Cã'rôacã be'ro ï'asome, be'ro ï'arãsa'a tja” ní'quere ¿a'merĩ sêrĩtiña'rã weeti?

20 Musârê diacjũta wereguti. Musã uti, pũrõ bujawetirãsa'a. A'ti turicjãrã pe'e e'catirãsama. Musã bujawetimi'cãrã be'ro e'catirãsa'a.

21 A'tiro wa'ase weronojõ nirõsa'a. Ni'cõ nijĩpaco co wĩ'magũ wuase duporoacã pũrĩse tu'oña'samo. Co wuáca be'ro co pũrĩse

tu'oña'quere wãcũtisamo. Co macã bajuase pe'ere ã'agõ e'catigo, tojo weesamo.

²² Co weronojõ musã ni'cãrõacã pi'eti'i. Be'ro yu'u musãrẽ ã'agũ a'tiguti tja. Yu'u tojo weecã ã'arã, musã e'catiyu'ruarãsa'a. Æpẽrã musãrẽ bujaweticã weemasĩtirãsama.

²³ »Musã tojo e'catiri numurẽ musã tu'otisere ne sãrĩtiña'some majã. Diacjũta musãrẽ nigũti. Musã yu'ure ãjõpeocã ã'agũ, nipe'tise musã sãrĩsere yu'u pacu yu'tigusami.

²⁴ Toduporopu yu'u tutuase me'rã yu'u pacure ne sãrĩtiwũ. Ni'cãrõacãrẽ musã yu'ure ãjõpeotjãrã sãrĩña. Musã tojo weecã, cã yu'tigusami. Cã yu'ticã, musã e'catiyu'ruarãsa'a.

Jesú masãrẽ "A'tiro weeguti" ni'que ni'i

²⁵ »Yu'u musãrẽ queose me'rã wereapu. Be'ro queose marĩrõ diacjũta yu'u pacu ye quetire weregusa'a.

²⁶ Espĩritu Santu a'tica be'ro musã yu'ure ãjõpeotjãrã, yu'u pacure sãrĩrãsa'a. Yu'u tojo nigũ, "Yu'u pacure musãrẽ sãrĩbosaguti", nigũ mejẽta wee'e. Musã basu sãrĩrãsa'a.

²⁷ Cũta musãrẽ ma'imi. A'tiro ni'i. Musã yu'ure ma'i'i. Tojo nicã musã yu'ure "Õ'acũ tiropu ní'cu a'tipĩ", ni ãjõpeo'o. Tojo weegu Õ'acũ musãrẽ ma'imi.

²⁸ Yu'u pacu me'rã ní'cu yu'u a'ti nucũcãpũre a'tiwũ. Ni'cãrõacã yu'u a'topu ní'cu yu'u pacu tiropu dajatojaaguti tja.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã cũrẽ niwũ:

—Ni'cãrõacãrẽ mu'u queose me'rã werewe'e. Diacjũ ucũcã'a.

³⁰ Ni'cārōacā ũsā masī'i. Mũ'u nipe'tisere masīpe'ocā'a. No'o sērītiña'se dũporo masītoja'a. Tojo weerā mũ'u Ō'acũ tiropũ ní'cu a'tipā nisere masī'i.

³¹ Jesú ũsārē niwī:

—¿Mũsā ějōpeoti majã?

³² Tojo ějōpeomirã, maata no'o mũsã wa'asī'rīrō du'tistearãsa'a. Yũ'u ni'cũta tojagũsa'a. Ni'cũta niwe'e, nígũ pe'e. Yũ'u pacũ yũ'u me'rã nimi.

³³ Yũ'ure ějōpeorã ejerisãjãse cũoato nígũ a'te nipe'tisere mũsārē wereapũ. A'ti nucũcãcjãrã mũsārē pi'eticã weerãsama. Na tojo weemicã, wãcũtutuaya. Yũ'u a'ti nucũcãcjãrã na ña'arō weesere docaque'acã weetojawũ. Tojo weerã yũ'ure ějōpeorã wãcũtutuaya.

17

Jesú cũ bu'erã ye niatjere cũ pacũre sērībosa'que ni'i

¹ Jesú tojo níca be'ro ĩ'amorō, a'tiro niwī:

—Pacũ, mũ'u yũ'ure cũu'que eja'a. Yũ'u mũ'u macũ nisere masārē ĩ'oña. Mũ'u tojo weecã, yũ'u masārē mũ'u tutuasere, mũ'u añuyũ'rusere ĩ'ogũsa'a.

² Mũ'u yũ'ure masã nipe'tirã wiogũ sōrōwũ. Nipe'tirã mũ'u o'o'cārãrē catinu'cũcã weedutigũ yũ'ure sōrōwũ.

³ Masã mũ'u Ō'acũ ni'cũ nigũrē, tojo nicã yũ'ure mũ'u o'ó'cũre ějōpeorã catinu'cũcã'rãsama.

4 »Yũ'u a'ti nucũcãpũre mũ'u tutuasere, mũ'u añuyũ'rũsere masãrẽ ĩ'owũ. Mũ'u yũ'ũre cũu'quere weepe'ocã'wũ.

5 Pacũ, a'ti nucũcã weese dũporo yũ'u mũ'u me'rã niwũ. Mũ'u me'rã nígũ, mũ'u weronojõ nisetiwũ. Ni'cãrõacãrẽ mũ'u tiropũ wa'agu wee'e. Yũ'ũre mejãrõta weeya tja.

6 »Mũ'u ã'rãrẽ a'ti nucũcãpũ nirã wa'terore besewũ. Yũ'ũre narẽ o'oguti nígũ, tojo weecu niwũ. Mũ'u nisetisere narẽ masĩcã weewũ. Na mũ'u yarã nimi'cãrãrẽ yũ'ũre wiawũ. Na mũ'u dũtisere weewã.

7 Ni'cãrõacã na masĩma, nipe'tise yũ'u cũose mũ'u o'o'que ni'i, nima.

8 Narẽ nipe'tise mũ'u wereduti'quere werewũ. Na tere tũ'orã, ãjõpeowã. Na diacjũta yũ'u mũ'u tiropũ a'ti'quere ãjõpeowã. Tojo nicã mũ'u yũ'ũre o'ó'quere ãjõpeowã.

9 »Yũ'u na ye niatjere mũ'ũrẽ sãrĩ'i. ãpãrã yũ'ũre ãjõpeotirã yema sãrĩwe'e. Yũ'ũre mũ'u o'o'cãrã mũ'u yarã nima. Tojo weegu mũ'ũrẽ sãrĩ'i.

10 Nipe'tirã mũ'u yarã, yarã nima. Yarã quẽ'rã mũ'u yarã nima. Na yũ'ũre ãjõpeo, yũ'u tutuagu nisere masãrẽ masĩcã weema.

11 »Yũ'u a'ti nucũcãpũ tojaque'asome. Yũ'u bu'erã pũrĩcã tojarãsama. Yũ'u mũ'u tiropũ wa'agu wee'e. Pacũ, añuyũ'rũgũ, mũ'u tutuase me'rã mũ'u yũ'ũre o'o'cãrãrẽ añurõ co'teya. Mũ'u tojo weecã, marĩ nírónojõta na ni'cãrõ me'rã nirãsama.

12 A'ti nucũcãpũre yũ'ũre mũ'u o'o'cãrã me'rã nígũ, mũ'u tutuase o'o'que me'rã narẽ co'tewũ.

Ne ni'cũ bajuriotiwu. Ni'cũ dia'cũ toduporopu bajuduti'cu weronojõ ní'cure bajuriowu. Mu'u ye queti ojáca pũrĩpu níronojõta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

13 »Ni'cãrõacã yu'u mu'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucũcãpu nígũ, mu'u ye quetire werewu. Tere tu'orã, na yu'u weronojõ e'catiato nígũ werewu.

14 Mu'u wereduti'quere narẽ wereturiawu. Na yu'ure ãjõpeotjãrã, yu'u weronojõ nima. A'ti umucocjãrã weronojõ wãcũtima. Tojo weerã na quẽ'rãrẽ masã ì'atu'tima.

15 “Narẽ, a'ti nucũcãpu nirãrẽ mu'u tiropu miaña”, nígũ mejẽta wee'e. Wãtĩ pe'ere cã'mota'aya nígũ, tojo ni'i.

16 Yu'u a'ti umucocjũ niwe'e. Na quẽ'rã yu'ure ãjõpeorã a'ti umucocjãrã weronojõ wãcũsetitima.

17 Mu'u ye queti diacjũ waro ni'i. Te me'rã narẽ mu'u haro weejã añurã wa'acã weeya.

18 Yu'ure mu'u ye quetire a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ówu. Yu'u quẽ'rã yu'u bu'erãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ó'o.

19 Mu'u haronojõ na ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quẽ'rã mu'u haronojõ diacjũta weerãsama.

20 »Yu'u na dia'cũrẽ sẽrĩbosawe'e. Be'ropu na bu'esere tu'o ãjõpeoajã quẽ'rãrẽ sẽrĩbosa'a.

21 Na marĩ me'rã ni'cãrõ me'rã niato nígũ tojo wee'e. Pacu, yu'u mu'u me'rã níronojõ, mu'u yu'u me'rã níronojõ na quẽ'rã niato. Tojo wa'acã ì'arã, a'ti nucũcãcjãrã yu'ure mu'u o'ó'quere ãjõpeorãsama.

22 Yũ'ure mũ'u tutuase, añuyũ'rũsere o'owũ. Yũ'u quẽ'rã yarãrẽ o'oturiawũ. Narẽ ni'cãrõ me'rã marĩ weronojõ niato nígũ tojo weewũ.

23 Yũ'u napure ni'i. Mũ'u pe'e yũ'ũpure ni'i. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nirãsama. Tojo wa'acã ì'arã, a'ti nucũcãcjãrã mũ'u yũ'ure o'ó'quere masĩrãsama. Apeyere, mũ'u yũ'ure ma'irõnojõta "Marĩrẽ ma'imi", nirãsama.

24 »A'ti turi weese duporo mũ'u yũ'ure ma'iwũ. Tojo weegu mũ'u nisetisere yũ'ure o'owũ. Pacũ, mũ'u o'o'cãrãrẽ yũ'u me'rã nicã ũasa'a. Narẽ yũ'u tutuasere ì'adutigũ tojo wee'e.

25 Pacũ, mũ'u queoro wee'e. A'ti nucũcãcjãrã yũ'ure ãjõpeotirã mũ'ũrẽ masĩtima. Yũ'u mũ'ũrẽ masĩ'i. Æ'rã yũ'u bu'erã mũ'u yũ'ure o'ó'quere masĩma.

26 Mũ'u nisetisere narẽ masĩcã weewũ. Tojo masĩcã weenu'cũcũti. Mũ'u yũ'ure ma'irõnojõta na quẽ'rãrẽ a'merĩ ma'idutigũ tojo wee'e. Tojo nicã yũ'u na me'rã ninu'cũgũti nígũ, tojo wee'e, niwĩ Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewã'cã'que ni'i
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Jesú cã pacure sẽrĩca be'ro ũsã Jerusalẽpure wijawũ. Wija, Cedrón wãmetiri maarẽ pẽ'awũ. Tĩ maa siaquijipũ na olivo ote'caro niwũ. Æsã topũ wa'awũ.

2 Juda Jesure ì'atu'tirãrẽ o'ori masũ quẽ'rã te olivo nirõrẽ masĩwĩ. Jesú toduporo pejetiri ũsãrẽ sũ'ori sijawĩ. Tojo weegu masĩwĩ.

³ ʔsã topu nirĩ cura ni'cã curua surara me'rã Juda etawĩ. ʔpērã quē'rã ni'cārērã ʔ'acũ wi'i co'terã surara niwã. Pa'ia wiorã, fariseo masã o'óno'cārã niwã. Na añurõ wãmotiwã. Si'ose tuturi, sī'osepa me'rã a'tiwã.

⁴ Jesú cūrē wa'atjere masĩtojacu niwĩ. Tojo weegu “¿Noarē a'mati?” niwĩ.

⁵ Cūrē yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwã. Jesú narē niwĩ:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure ĩ'atu'tirārē o'ori masũ na me'rã niwĩ.

⁶ Jesú “Yu'uta ni'i” nicã tu'orã, na uirã, dústi bu'ruque'awã.

⁷ Jesú apaturi sērĩtiña'wĩ tja:

—¿Noarē a'mati?

Cūrē yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjūrē a'ma'a, niwã.

⁸ Jesú narē niwĩ:

—Masārē weretoja'a, yu'uta ni'i. To pūrĩcã yu'ure a'marã, ã'rã yu'u bu'erārē du'uo'oya.

⁹ Jesú cũ ucũ'que queoro wa'ato nígu tojo niwĩ. Cũ ní'que a'tiro niwũ: “Yu'u pacu o'o'cārārē ne ni'cũ bajuriotiwũ”, niwũ.

¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Simó Pedro cũ ya di'pjirē wejeweewĩ. Wejewe, pa'ia wioğure da'raco'tegu Malco wãmetigure diacjũca o'meperore dũtepã'rēwĩ.

¹¹ Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Jesú Pedore niwĩ:

—Mu'u ya di'pjirē nurõña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojõta pi'etiguti, niwĩ Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipɯ mia'que ni'i
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12-13 Surara, tojo nicã na wiogɯ, ãpẽrã pa'ia wiorã na o'ó'cãrã Jesure dũ'te, Anás wãmetigɯ ya wi'ipɯ miawã. Cũ Caifá mañecũ niwĩ. Caifá titare pa'ia wiogɯ niwĩ.

14 Cũta todɯporopɯre judío masãrẽ “Ni'cũ nipe'tirã ye niatje wẽrĩbosacã, marĩrẽ añurõsa'a” ní'cɯ niwĩ.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Na Jesure miacã, yɯ'u Juã, tojo nicã Simó Pedro, ùsã puarã narẽ sirutuwã'cãwũ. Pa'ia wiogɯ yɯ'ure ï'amasĩwĩ. Tojo weegɯ yɯ'u Jesú me'rã wiogɯ ya wi'i po'peapɯ sãjãawũ.

16 Pedro pe'e sopepɯ tojanɯ'cãwĩ. Cũ tojo weecã ï'agũ, yɯ'u sope co'tego me'rã ucũ, cũrẽ pijisõrõwũ.

17 Be'ropɯ co Pedrore sẽrĩtiña'wõ:

—¿Mɯ'u sĩ'i me'rãcjũ mejêta niti?

Pedro core niwĩ:

—Niwe'e, niwĩ.

18 Pũrõ yɯsɯawɯ. Tojo weerã ti wi'i da'raco'terã, tojo nicã surara pecame'e wĩjãwã. Na ti me'e sumutopɯ sõ'manu'cũbɯrowã. Pedro quẽ'rã na me'rã sõ'magũ wa'awĩ.

Pa'ia wiogɯ Jesure sẽrĩtiña'que ni'i
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Pa'ia wiogɯ Anás Jesure sẽrĩtiña'cɯ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mɯ'u bu'erã? ¿Ñe'enojõrẽ mɯ'u bu'eti narẽ? nicɯ niwĩ.

20 Jesú cũrẽ yɯ'ticɯ niwĩ:

—Yu'u nipe'tirã tu'oropu bu'ewu. Judío masã nerêse wi'seripu, tojo nicã Õ'acũ wi'i judío masã nerêwuaropu bu'ewu. Ya'yioropu bu'etiwu.

²¹ ¿De'ro weegu yu'ure sêrĩtiña'ti? ãpêrã yu'ure tu'o'cãrãrê sêrĩtiña'ña. Na masĩsama. Na mu'urê wererãsama, nicu niwĩ Jesú.

²² Jesú tojo nicã tu'ogu, ni'cũ Õ'acũ wi'i co'tegu surara Jesú ya diapoare paacu niwĩ. Cũrê nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo yu'titi pa'ia wiogure?

²³ Jesú cãrê nicu niwĩ:

—Yu'u ña'arõ níca be'ro “Te bu'iri paapu. Te ña'a ni'i”, niña. Añurõ níca be'roma ¿de'ro weeacju yu'ure paati? nicu niwĩ Jesú.

²⁴ Be'ro Anás Jesure du'teno'cure tja pa'ia wiogu Caifá tiropu o'ówĩ.

Pedro nisoonemo'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cũwĩ. Topu nirã cãrê sêrĩtiña'wã:

—¿Mu'u sī'i me'rãcjũ mejêta niti?

Pedro narê niwĩ:

—Niwe'e.

²⁶ Be'ro ni'cũ pa'ia wiogure da'raco'tegu, Pedro cã o'mepero dutepã'rê'cu acaweregu Pedrorre niwĩ:

—Yu'u mejêpu mu'urê olivo ote'caropu cã me'rã nicã ï'apu.

²⁷ Pedro apaturi nisoowĩ. Tojo níca be'ro cãrê'quẽ uuwĩ.

Jesure Pilato romano masã wiogũ tiropũ na mia'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipũ ní'cure Pilato ya wi'ipũ miawã. Bo'rearopũ weewũ. Judío masã wiorã ti wi'ipũre sãjãatiwã. Ti wi'ipũre sãjãarã, Pascua bosenũmũ ba'awuasere ba'atibopã. Pilato judío masũ nitimi nise bu'iri na bu'iritirã tũ'oña'bopã. Tojo weerã cũ ya wi'ire sãjãatiwã.

²⁹ Na sãjãaticã ã'agũ, Pilato na me'rã ucũgũ wijaatiwĩ. Narẽ niwĩ:

—¿Mũsã ã'rĩrẽ ñe'enojõ weresãrã weeti?

³⁰ Na cũrẽ niwã:

—Cũ ña'arõ weeticãma, mũ'u tiro cũrẽ miititi-boapã.

³¹ Na tojo yũ'ticã tũ'ogũ, Pilato niwĩ:

—Cũrẽ miaña. Mũsãrẽ dutironojõta mũsã basu beserã wa'aya.

Judío masã wiorã cũrẽ niwã:

—Ësã judío masã ne ni'cũ masũrẽ “Wějẽña” nímasĩtisa'a, niwã.

³² Titapũre romano masã wiogũ masã ña'arãrẽ na wějẽdutiãrẽ curusapũ paabi'pecũcãrã niwã. Tojo weero Jesú todũporo ní'que queoro wa'awũ. Cũ “Yũ'ũre u'mũarõpũ tuumorõnũ'cõrãsama”, niwĩ.

³³ Pilato Jesure piji, cũ ya wi'ipũ majãmisãjãawĩ. Jesure sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'ũta niti judío masã wiogũ?

³⁴ Jesú yũ'ticũ niwĩ:

—¿Mũ'u basu mũ'u wãcũrõ me'rã sãrĩtiña'ti? o ¿ãpẽrã mũ'urẽ wereati?

³⁵ Pilato cũrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'u masĩbosau? Yu'u judío masũ mejeta ni'i. A'topure mu'u ya di'tacjãrã judío masã, tojo nicã pa'ia wiorã mu'arẽ mitiama. ¿De'ro weeati mu'u?

³⁶ Jesús nicu niwĩ:

—Yu'u a'ti nucũcãcjũ wiogu niwe'e. Yu'u tojo nicãma, judío masã wiorãrẽ o'odutitirã yu'ure siruturã a'mequẽboapã. Yu'u apesecjũ wiogu ni'i.

³⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u wiogu niti?

Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta yu'u wiogu ni'i. Yu'u diacjũ cjasere weregũ a'topũ a'ti, bajuawũ. Nipe'tirã diacjũ cjasere ñarã, yu'u ucũsere tu'oma.

³⁸ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ nĩrõ nisasa'a diacjũ cjase? nicu niwĩ.

“Jesure wẽjẽrõña'a” nĩ'que ni'i

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sãrĩtiña'ca be'ro judío masã wiorã me'rã ucũgũ wijaaticu niwĩ tja. Narẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne bu'iri bocatiasũ.

³⁹ Mũsã weewũase a'tiro ni'i. Pascua bosenuũ nicã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ yu'ure du'uwĩrõdutisa'a. ¿Mũsã cãrẽ judío masã wiogure du'uwĩrõcã ñasari?

⁴⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, na pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ ne du'uwĩrõticã'ña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, niwã. Barrabá ña'arõ weeri masũ niwĩ.

19

¹ Masã “Barrabáre du'uwĩrõña” ni caricũcã tu'ogu, Pilato Jesure tãrãdutiwĩ.

² Surara ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dupoapure peocãrã niwã. Apero, ni'cãrõ su'tiro wiogu sãñarõnojõ sõ'a ñibocurerore sãacãrã niwã.

³ Be'ro cũ pu'to wa'a, cãrẽ bujicã'rã, a'tiro nicãrã niwã:

—Judío masã wiogure añurõ wa'ato. Tojo nĩrãta, cũ diapoare paamujãcãrã niwã.

⁴ Pilato po'peapu ní'cu wijaatiwĩ tja. Masãrẽ niwĩ:

—Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropu pijiwijaatiguti. Musã ñ'arãsa'a, niwĩ.

⁵ Be'ro Jesú wijaatiwĩ. Cũ pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cũ wijaatãca be'ro Pilato masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Ñ'aña. Ñ'ãrĩ nimi.

⁶ Pa'ia wiorã, ãpẽrã Õ'acũ wi'i co'terã surara cãrẽ ñ'arã, pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ curusapu paabi'pe wẽjẽña, ni caricũwã.

Pilato narẽ niwĩ:

—Musã basu cãrẽ curusapu paabi'pe wẽjẽrã wa'aya. Yu'u cãrẽ ne cã'rõacã bu'iri bocatisa'a, niwĩ.

⁷ Judío masã wiorã cãrẽ niwã:

—Cũ “Yu'u Õ'acũ macũ ni'i”, niwĩ. Æsãrẽ duti'que tojo ucũgũnojõrẽ wẽjẽduti'i, niwã.

⁸ Pilato cũ “Õ'acũ macũ ni'i” nisere tu'ogu, nemorõ uiwĩ.

⁹ Be'ro Jesure pijisājāa, cūrē sērītiña'cū niwī tja:

—¿No'ocjũ niti mʉ'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwī.

¹⁰ Cũ yu'titicā ĩ'agũ, Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mʉ'u masiweti? Yu'u mʉ'urē du'uwĩrõgũ, du'uwĩrõmasĩ'i. Wējēdutigu quē'rā, wējēdumasĩ'i, nicu niwī.

¹¹ Jesú cūrē nicu niwī:

—Õ'acũ mʉ'urē cā'mota'acā, mʉ'u tojo weemasĩtiboapā. Tojo weegu yu'ure mʉ'u tiropu o'o'cū mʉ'u nemorõ bu'iritimi, nicu niwī.

¹² Cũ tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwĩrõgũsariba?” nicu niwī. Cũ tojo weesĩ'rĩcā ĩ'arā, judío masā wiorā pũrõ caricũwā:

—Mʉ'u cūrē du'uwĩrõgũ, romano masā wioгу me'rācjũ nisome. No'o ni'cũ “Yu'u judío masā wioгу waro ni'i” nigũnojõ romano masā wioгуre yu'runu'cāgũ weemi. Cũ me'rācjũ nitimi, ni caricũwā.

¹³ Na tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure na ũtā me'rā yéeca papu pijiwijaadutiwī. Hebreo ye me'rā Gabata wāmetiwu. Topu Pilato masārē besewuawī. Tojo weegu cũ topu dujiwī.

¹⁴ Titare ni'cā numu du'sawu Pascua bosenumu wa'atji dūporo. Dajaritero wa'tero niwũ. Pilato topu dujigu, judío masā wiorārē niwī:

—Musā wioгуre ĩ'aña.

¹⁵ Na caricũnemowā:

—Cūrē wējēña. Curusapɯ paabi'pe wējēña, niwã.

Pilato niwĩ:

—Yɯ'u musã wiogure curusapɯ paabi'pe wējēdutigɯsami, ¿ni wãcūmiti?

Pa'ia wiorã cūrē niwã:

—Ësã wiogɯ ni'cũta romano masã wiogɯ waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicã tɯ'ogɯ, Pilato surarare Jesure curusapɯ wējēdutigɯ o'owĩ. Be'ro na cūrē miawã.

Na curusapɯ paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masã boaweeca dɯpoa” nirõpɯre wa'agɯ, curusare wɯawã'cãwĩ. Hebreo ye me'rã Gólgota wãmetiwɯ.

¹⁸ Topɯ cūrē curusapɯ paabi'pewã. Āpērã pɯarã quē'rārē tojota weewã. Jesure na deco nɯ'cõwã. Āpērã pe'ere, ni'cūrē diacjũ pe'e, apĩrē cũpe pe'e nɯ'cõwã.

¹⁹ Pilato Jesú dɯpoa bu'i curusapɯ cũ oja'quere õ'odutiwĩ. A'tiro ojano'wũ: “Jesú Nazarecjũ judío masã wiogɯ nimi.”

²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rã niwũ. Jesure paabi'pe'caro macã pɯ'to niwũ. Tojo weerã pãjārã judío masã tere bu'ewã.

²¹ Pilato oja'quere bu'erã, pa'ia wiorã cūrē nicārã niwã:

—Mɯ'u “Judío masã wiogɯ nimi”, ni ojati-boapã. A'tiro pe'e ojaboapã. “Cũ ‘Judío masã wiogɯ ni'i’, niami”, niboapã.

²² Pilato narē niwĩ:

—Yu'u ojasĩ'rĩ'caronojõ ojatojapu.
Ducayusome majã.

²³ Be'ro ba'paritirã surara Jesure paabi'pe'cãrã cũ ye su'tire seeneowã. Seeneo, nãncũ ducawaawã. Cũ ya su'tiro docacjãrõ deroa'mesũ'oya marĩwũ.

²⁴ Tojo weerã surara a'merĩ niwã:

—A'tore tũ'rêticã'rã. Mejõ níbocaperã. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwã.

Na tojo weecã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yé su'tire ducawaawã. Tere níbocaperã wapata'awã.” A'te ní'caronojõta surara weewã.

²⁵ Jesú ya curusa pu'to a'ticãrã numia niwã. Cũ paco, cũ mũgõ María Cleofas numo, tojo nicã María Magdalena niwã.

²⁶ Jesú cũ pacore, tojo nicã yu'u Juã cũ uputu ma'ino'gũ co tiro nu'cũcã ĩ'agũ, core niwĩ:

—Ma'u, ã'rĩ mu'u macũ nimi.

²⁷ Be'ro yu'ure niwĩ:

—Yu'u pacore mu'u paco weronojõ cuoya. Toó tojamo mu'u paco, niwĩ Jesú.

To be'ro core ya wi'ipu miitojaawu.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cũ pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yu'ure weeduti'quere tu'aja'a”, niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que wa'ato ní'gũ Jesú a'tiro niwĩ:

—Acowuosa'a.

²⁹ Topu ni'cãrũ vino pi'ase poseyetju dujiwu. Tojo weerã surara ni'cã si'tia mii ñamiowã.

Ñamio, hisopo wãmetiri siti dũpũpũ ti si'tiare dũ'reõ'o sïomorõwã Jesú tiropũ.

³⁰ Cũ tere sï'rĩwĩ. Be'ro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cũ tojo nica be'ro cũ dũpoa paamu'rĩyoja, wẽria wa'awĩ.

Jesure na ñosẽ'que ni'i

³¹ Jesú cũ wẽricaterore ni'cã nũmũ Pascua bosenuũ wa'atjo dũ'sawũ. Ti bosenuũ sauru judío masãrẽ soodutica nũmũ bosenuũjo waro nicaro niwũ. Ti nũmũrẽ wẽrĩ'cãrã curusapũ nicã judío masã wiorã uaticãrã niwã. Tojo weerã na Pilato tiropũ wa'a, cũ yarã surarare narẽ maata wẽriato nĩrã na ye ñecãrĩrẽ paanu'aduticãrã niwã. Be'ro na upure miidijoo, aperopũ miaduticãrã niwã.

³² Tojo weerã surara ni'cãrẽ paanu'amũ'tãwã. Be'ro apĩ quẽ'rãrẽ tojota weewã.

³³ Jesúma wẽrĩ'cupure ï'awã. Tojo weerã cũma paanu'atiwã.

³⁴ Mejõ dia'cũ ni'cũ surara Jesure paatipa'mapũ ñosẽwĩ. Cũ tojo weecã, dí aco me'rã o'maburowũ.

³⁵ Yũ'u a'tere ï'awũ. Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã a'tere ëjõpeoato nígũ musãrẽ were'e.

³⁶ A'te Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta wa'ato nĩrõ tojo wa'awũ. A'tiro ojano'wũ: “Cũ ye õ'arĩ ne ni'cã õ'a paanu'aña marĩrõsa'a.”

³⁷ Apero Ô'acũ ye queti oja'caro quẽ'rãrẽ a'tiro niwũ: “Na cãmida're'cupure ï'arãsama”, ni ojano'wũ.

*Jesure na s̄ios̄r̄oc̄ũuo'que ni'i**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)*

³⁸ Jesú wě́řica be'ro José Arimatea wāmetiri macācjǎ Pilatore Jesú ya up̄are s̄er̄ic̄u niwĩ. José Jesure ěj̄ōpeoḡu niwĩ. Cũ judío masā wiorārē uiḡu, ya'yiorop̄u ěj̄ōpeo nisetiçã'c̄u niwĩ. Pilato "Jau, Jesú ya up̄are miaña", nicā tu'oḡu, c̄u ya up̄are miidijowĩ.

³⁹ Nicodemo tod̄uporo ñamip̄u Jesú me'rā uc̄ḡũ eja'c̄u quẽ'rā peje treinta kilos u'm̄utisere miiejawĩ. Te u'm̄utise a'te niwã. Mirra áloe me'rā morẽ'que niwã.

⁴⁰ Na puarã José, Nicodemo su'tiro añurĩ casero u'm̄utise wa're'que caseri me'rā Jesú ya up̄are omawã. Judío masā wě́řic̄ārārē yaarã weew̄aronoj̄ota weewã.

⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pu'to otese ote'caro niwã. Te ote'caro deco ni'cã masāpe na ũtāgāpu se'éca tuti niwã. Ti pe ne ni'cāti wě́řic̄ārārē s̄ios̄r̄oc̄ũuno'ña marĩwã.

⁴² Top̄u Jesure miaa, ti pep̄u s̄ios̄r̄oc̄ũuowã. Na tojo weeri cura muj̄ip̄ũ s̄j̄ārĩ curap̄u niwã. Judío masā na da'radutitica n̄um̄u s̄j̄ār̄op̄u weew̄u. Tojo weerã ti pe pu'toacã niyucã, top̄u s̄ios̄r̄oc̄ũuowã.

20*Jesú c̄u masã'que ni'i**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)*

¹ Soorin̄um̄u nicā bo'rease d̄uporo María Magdalena Jesú masāpepu wa'aco niwõ. Ti pere bi'acaga ũtāgã apesep̄u c̄ũñacã ĩ'aco niwõ.

2 Tojo weego ùsã tiropu omatojatico niwõ. Ësãrẽ niwõ:

—Marĩ wiogure apesepu miacãrã niama. ¿No'opu miarã miasapã?

3 Co tojo nicã tu'orã ùsã, Simó Pedro, yu'u cùrẽ yaa'caropu wa'awu.

4 Ësã topu wa'arã, yu'u Pedro nemorõ omamũñawũ. Tojo weegu yu'u cũ duporo ejawu.

5 Topu eja, ti pepu mu'rĩ'asõrõwũ. Topu cùrẽ oma'que caseri pesawu.

6 Be'ropu Pedro buaejawĩ. Cũa diacjũ sãjãa wa'awĩ. Cũ quẽ'rã te su'tire ì'awĩ.

7 Apero Jesure na diapoapu na omãca casero quẽ'rã niwũ. Apeye me'rã nitiwu. Aperopu tuupe'eca casero pesawu.

8 Yu'u quẽ'rã ti tutipure sãjãawũ. Nipe'tise te caserire ì'agũ, ãjõpeowu.

9 Ësã Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere Jesús wẽrĩ'cupu masãgũsami nisere titare masĩtiwu.

10 Ësã ti pere ì'aca be'ro ùsã ya wi'ipu dajato-jaawu.

*Jesú María Magdalenarẽ bajua'que ni'i
(Mr 16.9-11)*

11 María Magdalena pe'e ti pe sumutopu utigo tojaque'awõ. Co utigota, ti pepu yu'uĩ'asõrõco niwõ.

12 Tojo ì'asõrõgõ, puarã su'ti butise sãñarã Ò'acũrẽ wereco'terãrẽ ì'aco niwõ. Na Jesure cũu'caropu dujicãrã niwã. Ni'cũ cũ dupoa ní'caropu, apĩ cũ du'pocãrĩ ní'caro pe'e dujicãrã niwã.

13 Na core sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weego mɯ'u utiti?

Narẽ nico niwõ:

—Yɯ'u wioɣure mia wa'apã. ¿No'opɯ miarã miasapã?

¹⁴ Co tojo níca be'ro apero pe'e majãmiĩ'aco niwõ. Tojo weemigõ, Jesú co tiro nu'cũcã ì'aco niwõ. “Jesúta nimi”, ni ì'amasítico niwõ.

¹⁵ Jesú core sērĩtiña'cɯ niwĩ:

—¿De'ro weego mɯ'u utigo weeti? ¿Noarẽ a'mati? nicɯ niwĩ.

“Ã'rĩ ote'quere co'tegɯ nisami” ni wãcũgõ, a'tiro nico niwõ:

—Mɯ'u cūrẽ mia'cɯ, wereya. ¿No'opɯ cūuati? Yɯ'u cūrẽ miagõti, nico niwõ.

¹⁶ Jesú core “María”, nicɯ niwĩ.

Co majãmiĩ'aquejo, nico niwõ:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rã “Yɯ'ure bu'egɯ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁷ Jesú core nicɯ niwĩ:

—Du'uuya yɯ'ure. Yɯ'u pacɯ tiropɯ mujãatiapɯ yujupɯ. Yɯ'ure êjõpeorãrẽ werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cũ, cũ pacɯ Õ'acũ tiropɯ ‘Wa'agɯ wee'e’, niami.” “ ‘Õ'acũ yɯ'u pacɯ, tojo nicã mɯsã pacɯ nimi.’ Apeye quẽ'rãrẽ ‘Yɯ'u wioɣɯ nimi. Tojo nicã mɯsã wioɣɯ nimi’, niami”, niña, nicɯ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tɯ'ogo, María Magdalena ùsã cũ bu'erãrẽ werego etawõ. Co cūrẽ ì'a'quere, cũ core ní'quere werewõ.

Jesú cã bu'erãrẽ bajua'que ni'i
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Tojo wa'áca nũmu soorinũmu niwũ. Ti nũmu ñamipũ ũsã cũ bu'erã ní'cãrã nerẽwũ. ũsã judío masã wiorãrẽ uirã, añurõ bi'asãjã wa'awũ. ũsã topũ nirĩ cura Jesú ũsã decopũ bajuawĩ. ũsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãse niato, niwĩ.

20 Cũ tojo nıca be'ro cũrẽ paabi'pe'quere, cũrẽ ñosẽ'carore ĩ'owĩ. ũsã cũrẽ ĩ'arã, pũrõ e'catiwũ.

21 Cũ ũsãrẽ ninemowĩ tja:

—Musã e'catise me'rã niña. Yu'u pacũ o'ó'caronojõta yũ'u quẽ'rã yé quetire weredutigu musãrẽ o'ó'o.

22 Be'ro cũ ũsãrẽ putipeo, niwĩ:

—Musã Espıritu Santure cũoya.

23 Musã ãpẽrã na ña'arõ wee'quere acobojocã, na bu'iri marĩrã tojarãsama. Musã narẽ acobojocã, na acobojono'tirãsama, niwĩ Jesú.

Jesú Tomárẽ bajuase ni'i

24 Tomás ũsã me'rãcjũ Jesú bu'egu “Su'rua'cu” na nino'gũ Jesú ũsã tiropũ bajuácaterore marĩwĩ.

25 Be'ro cũ dajacã, ũsã cũrẽ niwũ:

—Marĩ wiogũre ĩ'apũ, niwũ.

Tomás pe'e ũsãrẽ niwĩ:

—Yu'u cũ omocãpũ paabi'pe'que peripũ sĩosõrõĩ'atimigũ, ějõpeosome. Tojo nicã cũrẽ ñosẽ'caropũ ya omopicare sĩosõrõĩ'atigu, ějõpeosome. Sĩosõrõĩ'atojagupũ, ějõpeoguti, niwĩ.

26 Ni'cã semana Jesú ũsãrẽ bajuáca be'ro ũsã apaturi nerẽwũ. Titare majã Tomás quẽ'rã ũsã me'rã niwĩ. Ti wi'i cjase soperi bi'acã'no'wũ.

Tojo nimicã, Jesú ùsã decopu bajuawĩ. Ûsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁷ Be'ro Tomárẽ niwĩ:

—Í'aña yé omocãrĩrẽ. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu siosõrõña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosẽ'caropure mu'u ya omopicare siosõrõña. Ëjõpeose moogũ niticã'ña. Yu'ure ëjõpeoya.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Tomás niwĩ:

—Jesú, yu'u wiogu, mu'u Õ'acũ ni'i.

²⁹ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Tomás, mu'u yu'ure ï'atojagupu, ëjõpeo'o. Yu'ure ï'atimirã ëjõpeocã pe'ere, nemorõ añu'u.

Jesure ëjõpeodutigu a'ti pũrĩrẽ oja'a nise ni'i

³⁰ Jesú ùsã ï'orõpu peje apeyenojõ weel'owĩ. Te nipe'tise yu'u a'ti pũrĩpũre ojawe'e.

³¹ Yu'u a'ti pũrĩpu Jesú ni'cãrẽ cũ weel'o'quere oja'a. Musãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimi nisere ëjõpeodutigu oja'a. Tojo nicã cãrẽ ëjõpeorã catinu'cũato nígu tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cũ bu'erãrẽ baja'que ni'i

¹ Be'ro Jesú Tiberia wãmetiri ditara sumutopu ùsãrẽ apaturi bajuawĩ. A'tiro wa'awu.

² Ûsã topure nirã a'ticurã niwũ: Simó Pedro, Tomás “Su'rua'cu” na nigũ, tojo nicã Natanae Galilea di'tacjũ Caná wãmetiri macãcjũ. Æpẽrã quẽ'rã ùsã puarã Zebedeo põ'rã niwũ. Tojo nicã Æpẽrã puarã Jesú bu'erã ninemowã.

³ Ɖsã topu nirĩ cura Simó Pedro ũsãrẽ niwĩ:

—Wa'i wějẽgũ wa'aguti.

Ɖsã cūrẽ niwũ:

—Ɖsã quẽ'rã wa'arãti, niwũ.

Ɖsã wa'a, yucusupu mujãsãjãwũ. Ti ñamirẽ wa'i wějẽbo'reamiwũ. Ne wějẽticãti.

⁴ Bo'reque'awã'cãtiri cura Jesú ti ditara sumu-topu bajuawĩ. Ɖsã cūrẽ ĩ'amasĩtiwũ.

⁵ Cũ ũsãrẽ niwĩ:

—¿Wějẽati? niwĩ.

—Wějẽtiasu, niwũ.

⁶ Ɖsã tojo nicã tu'ogu, ũsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musã wejecure. Tojo weerã wějẽrãsa'a. Cũ dutironojõta weewũ. Pãjãrã waro wějẽwũ. Ne wejecure wã'cõticãti.

⁷ Tojo wa'acã ĩ'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrore niwũ:

—Marĩ wiogu nimi.

Yu'u tojo nicã tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjãrõrẽ wejesãñawĩ. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojãwĩ.

⁸ Ɖsã pe'e yucusu me'rã sumutopu wa'ire wejenujãwũ. Ɖsã cien metros yoaro decopu pa'sawũ.

⁹ Topu mujãtarã, pecame'e cũ wĩjãca me'erẽ ĩ'awũ. Ti me'epu ni'cũ wa'i pũ'onu'cõno'wũ. Pã quẽ'rã niwũ.

¹⁰ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Wa'i musã wějẽ'cãrãrẽ miitia.

¹¹ Cũ tojo nicã, Simó Pedro yucusupu mujãsãjãa, wa'ire wejema'jãwĩ nucũporopu. Wa'i pacarã ciento cincuenta y tres sãjãawã. Ticarã pãjãrã sãjãamicã, wejecu tũ'rũtiwũ.

12 Jesú ũsārē niwĩ:

—Ba'arā a'tia.

Ũsā cūrē ĩ'amasĩrā, ne ni'cũpũta “¿Noanojõ niti mũ'u?” ni sērĩtiña'ma'atiwũ.

13 Jesú pǎrē ũsārē etiwĩ. Wa'i quē'rārē etiwĩ.

14 Jesú masāca be'ro pũati ũsārē bajuatojawĩ. Ni'cārõacā me'rā i'tiati wa'aro weewũ.

Jesú Simó Pedro me'rā ucũ'que ni'i

15 Ũsā ba'áca be'ro Jesú Simó Pedrore sērĩtiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macũ, mũ'u ā'rā yũ'rũoro yũ'ure ma'iyũ'runũ'cāti?

Pedro cūrē niwĩ:

—Ũũ, wioḡũ, mũ'u masĩ'i yũ'u mũ'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrĩcārē yũ'ure ějõpeorārē co'teya. Narē bu'eya.

16 Apaturi Pedrore sērĩtiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macũ, yũ'ure ma'iti?

—Ũũ, mũ'u masĩ'i yũ'u mũ'urē ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrĩcārē yarārē bu'eya. Narē co'teya.

17 Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macũ, yũ'ure mũ'u ma'iti?

Jesú i'tiati cūrē sērĩtiña'cā ĩ'agũ, Pedro pũrõ bujawetiwĩ. Cūrē niwĩ:

—Wioḡũ, nipe'tisere mũ'u masĩ'i. Masĩ'i yũ'u mũ'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrĩcārē narē bu'eya. Narē co'teya, niwĩ tja.

18 Mũ'urẽ diacjũta nigũti. Mũ'u ma'mu nĩgũ, mũ'u haro su'tirore sãña, mũ'u no'o wa'asĩ'rĩrĩo wa'acũwũ. Be'ro mũ'u bũcu ějãgũ, mũ'u ye omocãrĩrẽ sĩomorõgũsa'a. Apĩ mũ'urẽ su'ti sãa, mũ'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

19 Jesũ tojo nĩgũ, Pedro cũ de'ro wa'a wẽrĩatjere nĩgũ, tojo niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã masã Ô'acũrẽ añurõ ucũrãsama nĩgũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesũ cũrẽ niwĩ:

—Yũ'ure ějõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesũ Juãrẽ ma'i'que ni'i

20 Be'ro Pedro majãmiĩ'agũ, yũ'u na be'ro sirutucã ĩ'awĩ. Yũ'u Jesũ ma'ino'gũ niwũ. Yũ'uta todũporo ũsã ba'atũocatero “¿Noa mũ'urẽ ĩ'atu'tirãpũre o'orosari?” ni sẽrĩtiña'wũ.

21 Pedro yũ'ure ĩ'agũ, Jesure sẽrĩtiña'wĩ:

—Wiogũ, ã'rĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

22 Jesũ cũrẽ niwĩ:

—Cũ maata wẽrĩcã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Cũ yũ'u apaturi a'tiri curapũ catitũocã quẽ'rãrẽ mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Wãcũnarũtigata. Mũ'u yũ'ure sirutuya, niwĩ.

23 Jesũ tojo nĩ'quere tu'orã, cũrẽ ějõpeorã yũ'ure “Cũ ne wẽrĩsome” nise se'sa wa'awũ. Jesũ yũ'ure “Cũ wẽrĩsome”, nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: “Yũ'u apaturi a'tiri curapũ catitũocã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i”, niwĩ Pedrorẽ.

24 Yũ'u Juã ni'i. Yũ'u ĩ'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'o.

25 Apeye Jesũ weenemo'que peje ni'i. Yũ'u tu'oña'cã, cũ wee'quenũcũ ojacãma, peje pũrĩ waro yũ'rũoquẽjocã'bosa'a.

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cvi

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 31 Aug 2023

00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086